

et trabum, et arduas directasq; operationes:
 et ceteri modi: tam et si minores, et imbecilliores
 omnino hec sunt: quam ut ea libertatis: et salutis:
 memores nequeat refingere: modo coequi linas
 quantu ad res p[ro]ficiundas: ne et fugam urbis
 valeat, ac proclive quidq; illi mihi videntur admo-
 nere, qui dicunt Adamantius esse carcerem: custodis
 adiungentes oculus: sed nos in reliquis: veterum
 mores et instituta p[ro]sequamur: illud faciat
 ad re carceribus adesse oportere: ubi uentis parcat
 ubi et foveo utollenitur, absq; fumy et feto-
 ris iniuria. Tum de tota re carceris est. ut
 sic statua. Arcem in parci Urbe tutat[ur] tuta
 et no neglecta cingenda muro ualido alto,
 nullis apertionib[us] p[ro]fusa, turreb[us] et deorsu
 us munito, A muro istuc introitus ad con-
 ditionem parietis cubitos. iiii. uocandum est:
 quo vocib[us] nocti ob ambientes conuicatorum
 fugas interceptant, mediu[us] t[er]ro quod inest
 arce spatu ita diuidendu[m] ut p[er] distribulo
 aula minime tustis paratur, qua ad capressen-
 day disciplina missi cogantur: post hanc p[ri]mos
 aditos custodes armati inter cancellos et ualli
 p[ro]fidia occipit: Subinde arca subdualis
 statuitur: adit hinc atque hinc adit
 pothos: quibus mallas plures. plurib[us] ap[er]-
 tionibus propatulis asprebis datur. Hasce

Inter alias doctores et ex alieno dnoq;
non una omni Sed distincti asseruabuntur.
femine habebuntur circa affectores. q; minorib;
criminib; etq; mancipiis. ultimis puniti-
lib; capitales asseruabuntur. ¶ Venio ad
puata. edificia. Domū ubi pusillat esse
urbis diximus. forme igitur. eque omnia
in ea asseruenda considerasse oportebit. que
circa urbis opus pnuat. ut sit saluberrima.
habeat oportunitates. pstat commoditates.
que ad uitā faciāt. pacatē tranquillā
atque laetā agendā. Ita hec omnia suapte
naturā que nam sint et qualia. esse
huiusmodi oportet. nūta q; parit videtur.
transgisse Libris superiorib; Sed hic aliud
sumpto principio rem sic ordiemur. pnuata
domū familie geritā. ponēdā constat.
Ut i ea comodissime acquiescant satis como-
da nequiquā erit. Sed et ne sub eisdē
tectis habeantur. quocūque istorū geritā
debrantur. Magnū est hominū
familia. et rerū numerus: quem nō eque
i Urbe atque i agro ad arbitriū collocat
Quod enim urbanis edificatiorib; euenit. ut
iuribus pariet. stillicidiis. publica arca. uis. et
eiusmōi plerq; omnia impediāt. quominus ipse tibi
satisficiat. Id in rusticanis nō euenit liberior illic pre-

pedula ipse sum. omnis: ergo cū alijs plerisq; ea-
 riam: tum etiam hoc uideat sic rem distinguere:
 ut alia urbana. alia rusticana esse: priuatis dicam
 edificia. inuitisq; aliud tenuiores. aliud opulen-
 tiores ciues expugnant: namq; tenuiores qui-
 dem cohabitandi modum: ex necessitate metun-
 tur. lautiores rix exsatiata. finiunt. libidin-
 terminos. At nos que in quibus que bene con-
 sili moderatio comprobet referamus. A facilio-
 ribz incipendum censent Rusticana expedi-
 tiora: tum et diuites adimpensam ruri
 promptiores. Sed prius pauca breuissime
 reputamus: que ad summas uille rationes
 faciant. ea sunt huiusmodi. Celum callamiso-
 sum: terram carissam: fugiendam. Medio in
 agro: ad montis radices aquosa apex. salubriq;
 in regione et salubri parte regionis edificamur.
 Triste et insalubre celum prestat arbitramur
 cū cetera in comoda de quibus libro primo tran-
 segimus: cum et siluas densiores prestat arbo-
 ribz refectas quibus amaram sit folium: qn.
 illis nec uentis nec sole p. tædus aer incoquescat.
 Tum et solum etiam sterile atque insalubre: aquo-
 tando si quid capias: erunt silue uillam ea parte
 agri habendam puto: que urbem cum domini
 edibus bellissime condicat. Est apud zenophan-
 tem: ad uillam eundem pedibus: operatū
 gratia redeundum equo: Ergo eoru non
 semata penitus ab urbe: erit q; uia nō diffi-
 cili non impedita: sed hibernis estusq; itionibus

et sub uestriombus apta: atque p opportuna: seu
id reda: seu pedibus: seu etiam navi fortassis
inuet. Conferet q: si erit nō aliena a porta urbis
sed proximior: qua commodius expeditiusq sine
maiorē uestium apparatu et sine populo inter
prete possis: cum coniuge et liberis: urbemq
nullamq frequens ad arbitrium reperere nullaq
habuisse condecet: ea qua matutini radij oculis
perficiscentium sint nō infesti: et uesperini
soles domus redeuntes non molestant. Rursus
habenda nulla est loco ^{nō} iniquisq destituto: neg
lecto ignobili: sed eiusmō ut illic et fecundus
spēs et celi amenitate lecti habitent: cū rex
copia et uite iocunditate et sine periculo. Et
ne item habenda quidem nulla est: loco nimis
celebri: aut ad urbem aduiam militarem ad
portum adiuncta: ibi nauium numerus ap
plicet: sed collocatur apte ut ipsoz rerum
uoluptas cum non desit: tum et res familiaris
pretereuntium hospitum frequentia haud intus
infestetur. Ventosa inquit ueteres loca ca
cere solent rubigine: rosida uero et conualles
p flatumq nō habentes eiusmodi: nocuis fre
quenter uitiant. Illud michi nō semp ubiq
locorum probabitur q auiunt edificanda nulla
ut spectet equinoctius solem orientem: nā ista
que de solibus et aura ferunt: pro regionum

pete: mutui in promptu est: ut nō semp aqūlo
 leuis: neq; haugter ubiq; in salubris sū: perdoc-
 te quidez celsus physicus uentos omnes aspera-
 bat: qui amari cadant ēē densiores: qui autē
 amediter exarēt ueniant nūquam nō esse
 leniores: et uitandas uentor p primas fau-
 ces uallius censeo: nam illic uenti nimirū
 frugentes sunt: si p umbram ueniūt aut
 nimirū estuosi ubi p contectum et collustra-
 tū: ab multo sole applicent: Sed cum uillaz
 cetera alia sunt que ingenui alia que ad
 strepitū glebe incolant: horūq; altera
 emolūti causa in primis constituta: altera
 fortassis animi gratia adducta uideant:
 de his que agrorū appēme spectant tran-
 sigamus. Horū cetera nō longe ab eallib; ēē
 oportet: quo i horas que quisque agat:
 et que facto sint opus intelligant: huius
 quidem partis ceterorū pceptū est ut pēa
 fructus qui ex agro possint capi parent
 colligant at que seruent: in posterum
 hoc idē collecta ut sedes: heriliū urba-
 nazq; ēē manus edūz puras: magis quaz
 pēdij rustici. Ista pēficiēs hominū manu
 instrumentorū copia et in primis uillici industria
 et diligentia Manū rustica posuere ueteres
 hominū ferme xv horū igitur gratia hūc oportet
 quo loci algentes foueas: aut tepstatib; abope
 de pulpo recipias ut cibū capiant: aut acqui-
 cant ut comparent que usū futura sunt

Ergo parabit culina ampla minime obscu-
ra: abincendijs periculosis tuta cū fuerit foco
aqua: et clogica. Intra culinā tablinum
ubi honestiores per noctem: ubi cista panariarū
pernat lardū: quotidianos usus sequet-
reliq̃ ita distribuāt ut suis quibz quisque
presit rebz curandis preesto sint: cullicus
adiamūz primaria: nequid noctu se infcio
q̃spiaz progrediat: aut asportet: quippiam
bulbulci prestatulis nequid corp̃ eēt diligen-
tia ubi res postulet. Hec de hominūz manu
hactenus inveniunt alia amata ut qua-
drupedes: alia muta et uetricula: fēramta
et eiusmodi istoz gratia addidit aduungit
teges immodica: sub qua plosuiz: traham-
bura uiga cistas fenarias et eiusmodi col-
ligas: spectabit ceges meridiez quo eēt illic
familia pbeumaz agat dies festos in sole
et dabit plero ac torculari spariuz expeditū-
simū: et p purgatissimū: aderit et conclave:
ubi alueolus: calatuz: orbiculi: fumis: sarculis:
bidentes et gñeris eiusde condant: at que
insarciant. Incebiuz transitis et iugantis:
que ad tegetē sint: crates constermet: illic
uertes porticas histaleas uigas: fēramta et
frondem et saginamta bouz et canabis et
linū rude et eiusmodi collocabunt. Quadru-
pedū duo sūt genera apaxū et bos: uimūz et
fēnduarū ut porca: pecus capra omne q̃ arimūz
de oparijs prius qm īpreumti potissimū loco sint
moz de fēnduarijs: que ad uillici industiciam

pertinet. Publia et equilia: caueto ne phlegma
 sim. alga praesepia conscripto ne pabula diffi-
 pent. Equis facito ex sublimi stramito pendeam.
 ut stantes sublata ceruice: no sine adhibito in-
 mpu de carpant. fient eniz ea re capite succore
 et scriptis agilioreb; contra orden: et femina pe-
 beto ut ex infima scribe hauriant minus etz
 iugitabunt itemperanter et minus integra fema
 uorabunt: et preterea cordis pectorib; reddet
 firmiores et robustiores. omnino prouident ne
 paries ad praesepia fienti aduersus sit humerus
 craneo est equis tenui et humoris: feigoris q;
 impatienti: eo fenestae: ne lune radios admit-
 tant. caueto. albu oculo inducit luna et ruffis
 gratio et saucio pecori lune radius pestis est
 bobus de pressa pomito que iacentes Mandu-
 cent. focus si spectabunt iuncta fient. horada
 bos hominib; obiectis hilarescit. Mula calenti
 tenebrosae habita loco insanit. Sunt q; mulas
 putet. satis certo opta est: si caput optum sit: ceteras
 ptes corporis aeri et feigori obuciendas. bobus pau-
 mta lapidea subseruio ne ungulo illuio putres-
 cant. equis pauimta subfadio et liceis: aut pluuia
 robustis: fossas operto: ne urine lutamentis coman-
 descant. et contrepidatu pauimta atq; ungue at-
 tritu reddat. Villici idupria uersabit no in eo mo
 ut tamu ex agro colligat. Veru et in pnis ex ammae
 quadrupede alie pise dicendum breuissimo
 Armentaria septa: loco siccato et minime ali-
 ginoso pomito solum exuderat o. et
 proclius ducito. ut euerri facile possit.

purum fieri: partim operito ea partim subdicio
finito. hauser noctu humida ne uia: ne
paulus pertingat. neque minus alij infesent
ueni prouidero. lepori profundior ad aquas
usq; pariete lapide obducito quadrato: area
sabulo masculo locis plusculis ex creta cimo-
lea tumulos excitato. Gallinis dato in cohorte
porticulu: ad meridiem conspectus plurimo pulue
cinerito: supra q; id mearius adigito et pica
ubi se modu colligant. Sunt qui Gallinas magnis
caueis loco hui conspecto iubent qui orientem
spectet. Sed que auoru gratia et prolis beatum
ueluri librate alacrioris sit: uia et secundiores
in umbra et concluso exortus omnis dissipit. Palum-
baria secundum aquas conspicua et moderate
sublimis posito quo fossa uolitando ales: et ludens
quasi alarum palestra et plausu: promissis alis labens
gaudeat appelloce. Sunt qui dicant patubaria de-
de supra ex aruo ex esca: quo plus uia et la-
boris suos ad matos rediens pertulerit: eo pupit
pultos pleniores dare: id quidem q; allata que-
rito semina: quib; pecto nutriet semicotta
fecerit mora: ea q; dere palubaria arduo in
loco positam probum. tu et fortassis pretere
arbitramur palubariam. longe habere ab
aquis ne oua pedibus madidis refrigerent.
Adiuerim in angulis ciniculum alitem
si conluseris: ab accipit eum in iuria
fieri illesior. lupinum capto cimini as-

persum uiceo conditū rimoso: ut midorem
 spiret: si intea adiū infodovis: fiet ut plu-
 rimus eo palatibus confluat: maiorum sedibus
 relictis paruminiuz si excocta feceris et uicinis
 hominis uerū atque iterū asperis: numerus
 adaugebit: pro fenestris corone lapidee aut
 tabule oleaginee applicentur prominens cubi-
 tū quo se ales e uestibulo recipiat et rursus euoluet
 Minores concludit auiculae arborū atque celi
 pro specu contabescunt. Cubilia et arceale a-
 liis copulabunt locis tepentibus his uero que
 magis ambulent. Qualem de pissa: et ipso in
 solo apponet ceteris domū aliorū collocabunt
 singula spondulis cohorebunt: onore et pul-
 licinorū continendorū gratia Cubiculorū
 opibz luti comodiū calce: et calce gypso
 lapis omnis rediūnis noxiū testa utilior
 totū modice excocta sit. Materia exopto
 aut abiectū utilissima Alitibz omnibz stabula
 et oportet illustra pura munda: pferim
 palubaz: quin et quadrupedes in mundis
 sine accubet: scaber: fiet: ergo fiam testu-
 dinata: totiqz parietibz illita: et lenigata
 tedroio marmorato: et diligenter circūz
 obsruant: ne feles mus: lacerta et eius
 modi nocue bestiole: ouis pullis aut parietibz
 sint infeste: addent escarie: aquarie qz Ideo
 circa uilla ducet fossa: qua anser anas: et
 Sus. et bos: proliū profundiqz possit: et ubi esca
 sumant curabit: ut celo et pluuio et turebato

Lautissime sicut satyre. Alitum minorum stabulis
aquaria escaria q. conceptacula circa pariete
adigent: canalibz: ita ut nec dissipere. n. sedare
immissa ualeant. Ex his fistule extrinsecus
parebunt: qbus uictus immissus suppeditentur
in medio lauacru: quo abunde aqua no. i. pura
influat. Piscina cretoso solo infundito: profon-
diorē q. ut solis radio uicta perferueat: aut
gelet frigore. tu et canernas circa latas apic
quo et subitis turbationibz tumultuans confu-
giat: ne animis desitutis contabescat. relictis
succu pissis alitur: et in acieore languet: gelatu
interimitur: meridianos ad soles soluit: alac-
ritate. Creditur lutosas hyberum aquas: in-
terduz excipi: no. in comode: sed prime post ca-
nctaz excludende. q. sapiant calce. pisce q. ene-
cent. et deinceps rare immittende: q. ferenti mquo
aqua et pisce lenitudo. i. ficiant. illud curanda
ut penms inspiret atque respiret: a qua exsomet
flumio lacu mari. Sed de maritimis piscinis aphius
ueteres p. comode monent sic limosa inquit
regio planu edicat pisce: ut soleam: et con-
chilia harenosa. ceteros pelagios pascit me-
lius: ut auratus et dentices: Saxa turdos
et merulas: et qui inter saxa nati sunt
demu. stagnu. ee. aut. optimu. piscinis
quod sit positu ut in sequens maris unda:
peiorē submoueat: nec intra conspectuz
sinat remanere ueterem pignolentam.

5
131
Minus enim concalescere aquas ducunt quo sensu
innocent. Hactenus de industria uillioz dili-
gentia multis in rebus sed maxime quod faci-
ad re messib. feudib. qz colligendis. atqz condendis
probat. Horu gratia arca feumaria parasse
oportet. solib. et uentis patula no longius at-
geto de qua nup diximus quo febris obortis
nimbis possis seruitia collecta qz spica: leui mo-
mito. adoptus subducere Vbi arca facias ster-
mito solu no ad libella: sed leuiter castigatur
et confodito: postea amurea confarto bene-
finito qz cobibit postea cominuto bn globis
deinde cylindro aut palmota coequato: et
palculis ueterato: postea demio amurea con-
spexito cu auerunt neqz mus: neqz formica
niduz faciet neqz lutescet neque herba
nascet. Cetera hinc opi plurimu afferet soli-
datis de ascriptitionuz techis hactenus Exile
uillaz: sunt qui dicant alia optima esse aliam
hiberni: atque sic diffiniant. ut cubacula
hyemis spectent brumato oriente: cenario eq-
noctiales occidente: Cubilia ito optima meridie:
cenario hibernu oriente. ambulatorio admodi-
amuz equodiu: optata sit: sed ea nos proceli
regionis qz no alibi atque alibi ate imda cen-
ferimus: quoad fergida calidis et buda sicis
contemperentur. Ceterum tecta ingenu-
rum uelim occupent locum a gpi non
feracissimu: sed alioquin dignissimu unde

Omnis aures solis aspectusq. comoditas et voluptas:
liberrime capiat faciles ad se ex agro porrigit adi-
tus. Venientes hospitem honestissimis excipiet
spacijs: spectabit spectatuq. uerbo oppida mure-
fusq. planities et nota collum montiumq. capita
ortorum delicias piscationum: uenationumq. ille-
cebras sub oculis habebit expositas. Cumq. uni dix-
imus edui partes: alie uniuersorum: alie plu-
rimorum: alie singulorum sunt in his que uni-
uersorum sunt imitabuntur edes principum: spa-
tia quidem pro foribus usuepabit amplissima:
curiculorum equestrumq. certaminum: quo iuuen-
tutis iaculum et sagittarum longe exueunt intra
fores arde que plurimorum sunt non deerunt:
ambulationes gestantes natationes et aere:
cum uiuentes: tum sicci et porticus et emicli:
quibus adgratos per brumam soles: senes consue-
lent et familia dicitur agat festum: estrato fouant
umbra: At qui constat quod in edibus alia deberi
familie: alia rebus his que familie gratia
habeant familia constituent: uic et uxor:
liberi et parietes et qui horum usu una diuer-
sunt: curatores ministri secum tunc et hospitem
familia non excludit: familie gratia imita
sunt que aduictum ut est: et que ad
usum ut uestis: aema liberi atque etiam
equus. Omnium pars primaria ea est
quam seu cauam edium seu atrium.

putes dici: nos simum appellabimus: proxima
 ueniam cenacula: subinde bene quo singulorum
 sunt cubicta: postrema existant conclauia
 reliqua ipsi exerebus natescunt. Ita quo-
 simus pars erit primaria iqua cetera omnia
 minora membra ueluti in publicum edis for-
 confluant exquaque: non aditus modo com-
 diffusus: uerum et lumen et commoditates
 aptissimo impertent: hinc appetit simum quon-
 que sibi optare amplius spatium: aptius dignum
 promptum: Sed simi alij contenti uno sunt: alij
 plures producere profecuti sunt hosque aut-
 quoque undique alijs parietibus aut paruum
 prealtis: partim humilioribus parietibus conclu-
 dere. Et uoluerunt alibi optos esse: uel alibi
 sub diuo alibi partim optos et partim nudos
 alibi uno latere: alibi pluribus alibi omnibus
 lateribus porticu adiungere: alibi in solo co-
 dequatos: alibi sub testudinato posuere parui-
 mo: Circa hec nichil plus dico: nisi ut re-
 gionum: et tempestatum: et usus et omnis
 comoditatis: acatio adhibeat: ita ut frigenti
 regione: acerbitas heres: et aeris: soli que
 horum estuosa aut sub plaga: molesti soles
 excludant: celi spiritus gratissimus admit-
 tat: et lucis iocundissime quantum pax sit copia
 omni ex parte istuat. Preuidet quoque ne quid abuli-
 gine soli: noxiuz insudans officiat: ne quid uo-
 exsuperioribus deroluti nimbi oblinent. Pare-

bit. q. inmedium sunt aditus et vestibulus honestis-
simus: minime arctus minime arduus minime
obscurus: adit. q. p. maris. obtutu: religioni di-
catu. sacrariu. cu. ara pro palaz quo loci in-
gressu. hospes religionis ineat amicitie. et
domu. p. f. repetens: paco a supis. et suoz
tranquillitate pascit: istoc saluantes am-
plexabit. si qua exum arbitria de consilio
permittat: amicor. et istiusmodi. Cu. his co-
uenient speculacia fenestraz: moniam por-
ticus: quibus una spectandi cu. voluptate. et
soles: et auras prout tempora postulabunt
hauriant. Hibernis inquit. materialis: obiecta
nobis: speculacia soles admittunt puros et
sine fece die: et porticu uetores admeridie
ponenda censuro: quod estate sol sublimace
ambiens cicle: no. immitat. radios hieme sub
immitat. Montiu. prospectus: qui sunt. ad
meridie: q. ea pro qua spectant. ambra opti
sint. q. q. albent. eius celi uapore caligantes
reddant. nimisq. iocundos prebent noctes: et
umbras congelidas: alioquin exprospinquo gra-
tissimi: et q. austros intercludant comodis-
simi sunt: pro septentrione propinquus
mons: radium solis remittens: uaporem
adaugere: distans uero et procul positus:
latissimus est nam aeris puritate: que sub ei
celi plaga perpetuo serena uiget et solis fulgore

quo profunditur: Illustis & mixta spectant
 reddere, Sublimi mentis proximis fugentis
 horas articulas, occidit vorulentam anroxam
 prebent: ambo ex medio intervallo fistulissimi
 videm a flumina & lacus, neque sunt secunda
 comoda nimium propinqua neque sunt secunda
 ubi nimium distent. At contra mare ex
 mediocri spatio soles impuros flar ex prope
 minus laedit quando equabiliore psteret
 accit. Ex longinquo illud insup ad gratias gret q
 defiderium erit sui: Tamen Interest qua celi per
 se ostentet, nam patens a medicis aduert
 mare, Sub oriente humectat ad occidentem
 caligat ex septentrione profugit. Ex similibus
 & conatibus Ingressus: ea erit pro usibus necitatis
 alia estima, alia hiberna, alia ut ut loquere
 medioxima, estimis conatibus aqua i pernis
 doctoz viridia postunt hibernis tepore a
 focum In utriusq; amplitudo, bylreitas, atque
 lauities optat, Sunt argumenta qd facile per
 fundas, focos apud maiores fuisse, no quales hie
 affluunt, & fumant Inquis ille culmina
 tenet ad prece eternam a galiam ad hoc usque
 tempora obscurum per vniuersam Italiam
 videmus ut nulle hibernarum fumis ex totis gulis
 Teichinus aiebat Vitruvius hibernis non e
 vltis camere coronatio opere sublimis ornati
 ex ab ignis fumo & crebris fulgibz coarum
 partem, quin cameram sup focu atemeto.

ilimbant ut atum id pectora Inductum / qz fumo
videatur alibi copioso lignis uti solito pue -
garis usq; In fumo essent immunes: que cetera
municipantur eiusq; rei gratia In lignoz
appellatione Inuasit consulto cetera no venire
consuisset / vt possit arbitrio foro vpo
mobilibus ex ere foro ve prout cuiusq;
res & dignitas postulabat: & fortassis
castrope id genus hominum & duratu milia
vbi ad vnu omnes erant foro minus verban
Hoc concedum physisi ut assidue multo
vimmur igne nebas Rusticos Carnium
sollicitatem Inanimante constare a fugos
Et notantur qui ista profitentur fabros
qui officinis ignibus exerceantur ferre omnes
vultu, & cute admodum rugosa & cuspia recti
idq; fieri ea te attestantur & clorali gelu
placitudines & fucus, quo Caro fit colluget
igne atq; vaporibus evanescat, apud germanos
& solos alibi ve vbi ignium auxilio oten
ugores fugoz: opus est conuulso vnu
conclavi, de quo suo doctus Loro, ad forum
redamur, Sunt q; ad fori usum pertineant
bet, ut promptus extet, vt plures vna
fuerit. Luminis habebat Satis ventoz nihil
habebat tamen, qui respicit fumus non
restondet ergo non In angulu, non multo
Intra parietem cogetur no tamen pmocti con -
minuz mensis occupabit apertionum flabif no

124
uxabimur. imis fimbriis & parietibus haud multo promi-
nabit gula: erit capaci et adgestis admissam. Lata
excitata ad perpendicularium proceri quoad toto summo capi-
tulo fastigia omnia excellat: id quidem certe propter incendiorum
pericula: tum etiam ne uentus ostentis tectorum obicibus undae
creas conglomeret ac uorticibus fumos retardet atque retundat
fumus sponte sua imbuto calore contendit sed inde flam-
marum et fori caloribus acceleratus propellitur. gula igitur
Camini & ceptus veluti phistula cohercet. Impetuque
Secundantium flammarum non secus atque foris & tuba
tenditur patet igitur uti in tuba finimum Lata est succedat
aere obmerso sic fumus fumus coniugarum habenda est
neque porro Longius remouenda quoad quae calide conui-
guntur interueniendum refrigerant. Sat erit salgarum
patillarum: cocturarum strepitus & fuditio excluditur
fiscalorum Comportationes ne imber: aut uicorum ingenti
anfractus: aut Locorum obscenitas impudat: ne uic ab his
dignior dehonorentur prouidetur: Excensculis cubacula
petuuntur petunt: Lantissimi est uti conacula non
caulam habere statim atque bruma: venit
inuentum illud loculle ingenuum hominem deterrere
infortis quae graues: atque harundines esse non oportet
nos tamen quae in quibusque bene moderati ratio
Comprobat reframur: Exemplo probo

historico solitos memini: apud grecos non nisi incon-
uiuis propinquo rum uxores adhibere: et partes edum
ubi federent mulieres quidam esse: quo prae cognatos
propinquiores: homo accideret nemo: Et profecto ubi
quidem Congruunt mulieres Loca: esse oportere arbitror
non secus atque dicata religioni: et castimonie: tum
et laeta uelim istiusmodi assignari puelli: et virginibus
diuersoria quo molliculi eaze animi istiusmodi conclau
no minore cum ~~et~~ tedio sui sese contineant: Ma
teoni utilius illis assidebit undeque quisque domi
agat intelligat: Sed nos quae ad patrios cuiusque mores
condicant sequamur: Viri atque uxori dormitio
singulis singula Debetur non id modo ut parturiant
aut mactata mulier: molesta viro non sit ut
etiam etiam sono sonno illesos pagat: Cum
Lubuerit: sua Cuique aderit ianua: et prae id
Comitue aderit posticulus: quo mutuo se possit
petere sine interpret: Subuxoris conclau uestiaria:
Subiui Libraria Cella Comparabitur x parui etate
festa: qz ocio et quiete indiget dormitionem habbit
~~repent~~ tepentem: obortum semotum ab omni familia:
atque externorum strepitu: habebit in primis foculi
Leticia: et quae alia ualitudinij gaudent: animi
et corporis gratia: huius subconclauj argentaria
erit cella: ~~in~~ In hac Liberi nates adolescentuli
finesciat virgines puella: in proximo nutritor por

noctabunt. hospitem Collocabimus/ etiam parte
 que sit proxima aduestibulum. quo sit sui Libe-
 rius saluaret/ aduant. et familiam reliquum minus
 sollicitant. Pretextati Libero e regione: aut nō longe.
 ab hospite diuersabuntur familiaritatis/ fruendo et
 Jouendo genti: Sub condauis habebit hospes: Vbi
 Secretiora: et cariōra/ Condant atq; ad arbitrium
 reclusus/ repetat: pretextato erit sub condauis cella
 armamentaria: Curatores ministri serui ab ingenio
 Comertys ita segregabuntur: ut pro cuiusq; officio
~~ducent~~ et decens et paratus Locus attribuitur. anillo
 et Cubicularij suis/ Commissi Locis non longius/ ab
 aberut: q̄ ut exemplo audire. et presto adiubentis
 imperia possit esse/ Cuiusmodi tuncq; trilinguū aduinarū
 Cellam et penū aditum possidebit: quadrupedum
 Curatores prostabulis acubabunt: habebuntur q; Loco
 undō fetoribus/ domum aut intra se reixa non
 offendant: aut ignium Casu p̄ quippiam obsit:
 Triticum semineq; ormo marcescat humore pallescat
 etu: attenuatur afflactu. caldis contactu uiciatur
 Ego ubi uis/ Condendum duxeris: seu speluncas: seu
 puteis/ seu tabulis: seu nudo in solo accutatum
 Curatum: ut habeatur Loco siccissimo et penitus
 reanti: fuisse apud sibolum cepta frumenta
 integra: post annum Centesimum aquo: effusa
 fuerint testis est Iosephus. Sunt qui ordea calenti
 Loco non viciari putent post annum oculi
 viciantur: Affirmant phisici humido parari

Corpora ut corrumpantur calido fieri ut ^{pro} forum
corum lutum & amurea atque argilla omnia ceteris
sparto aut paleis tritis valde subactum. Siganario
induxeris habebis grana solidiora et firmitiora: et
Securis diutius et Circulo non nocebit: et forma
non facient facta: quae orea Seminum Causant
Cundo & Latere Latere prestabunt: Seminibus
atque omnium fructibus conditio borea ventus
amicior est hausto et ablocis humectis spiranti-
aura: quae uis peritabescunt gurgulioneq. uermesq.
refunduntur. Tum et pertinaci atq. immodico quouis
uento adduntur uicta. Leguminibus perfectim
fabis horreum cinereq. atque amurea Cautato
poma intubulato oclusimo atque gelido habeto
uirtibus turgentis poma securi integrum p. annum
putabat: Aristoteles. Aeris incontinui omnia cofigunt:
ea re omnes acceduntur flatul: quin etiam exagulatione
ferunt poma regis deturpaei: Cellam uinariam
subterraneam et condusam probant: tñ ut Vina sunt
quae mumber languescant: Ventis omnibus quae
a sub solano meridie abcasq. ueniunt perfectim
buura et uere uinum peritatum perturbatur: adamicale
aut fidul: eam Lora: comouit: solis
radio ardet: Luna hebetat: motu finasat
atque elanguisat: odoris rapax: et
vinum fero: curuamur i solutis fero
gelido: moue q. uio pferunt ando pferat

Unum Inquit obumella si diu frigidum est tunc
 diu rari manebit. Celum id erat vinarum in
 solo posito solili et arborum amassu. Immuni
 vrum latic et luminis a subsole in aequilone
 obiecto. Cordo et male odorato omni
 Miso castro apor finis est primum
 recepto brasio sic Capasio repurgato longi
 abigito panis excludito solum alle pauimento
 subduali stratis in medio laqueolum depimento
 que si quid dolis uno effusum sit
 colligat. Sunt qui opere conuictio et mirabili
 dolis fiant at dolis quo capasura in vino
 est acris et fortius olaria Calore mutant
 Ambros odor aurum frigidum tunc et fumo
 atque fuligine. Insanabile impura illa primum
 in quod sunt. Perquinio habundat alio
 ubi nouum stratis alio ubi vntis. Caudas
 humore quidam sole et vntis. Eximari hoc
 sit ad rem que ipse mutant et fide et
 que conspectu atque odorati tunc sunt
 abigantur et abigantur robusto perquinio
 Scipio non oritur. Hoc non percurandum
 non confos ne quid familiam rustorum offendant pro
 ribus sub tecto iure et prope sub puluinarum alle
 primario quibus alioquin Ingeras optimus
 quibus Latrinas habere primum hoc
 et appotheca pestilissimum foris volumus. Si

magis hoc ma
 est. Taceo str
 glin in pum
 loco abdicat
 excluso.

egrotabit. tulle. et. asilo. vinodius. hinc
hinc. autem. edimithus. quidam. abigendani. spm.
nausam. ducit. non. idio. et. spectasti. lura.
ann. atque. alius. tunc. imperio. brandimus. qua.
tore. arent. pullos. habere. suis. nido. nequiquis.
felo. Merum. quid. monat. natus. nam. et. pulchri.
ann. primum. p. utrum. firmatis. mubus. lura.
non. nisi. ex. nido. omis. turtis. decidunt.
adsum. et. perit. qui. quidam. quo. longus.
feditum. abigant. resto. pullos. gesehonum.
are. cadentem. recipiunt. atque. abspontunt.
Natur. igitur. bene. admonuit. parochum. esse.
ausu. Sed. villa. et. urbana. locupletiorum. diuersorum.
mire. p. hoc. differunt. q. fortunatio. vill.
spium. diuersorum. est. urbanis. hinc. ad.
brum. vinodius. tollendas. tunc. nido.
adio. ex. agro. omnem. lura. aure. spm. prosperum. q.
amantatum. optime. ex. arbor. umbratilis.
et. mollenior. delicias. sequuntur. Sat. id. oro.
est. p. qui. ad. sum. ciuitem. opportuno. sunt. intra.
urbem. ann. dignitas. et. plubitus. putant.
quod. tamen. locorum. angust. et. luminis.
api. patitur. omnem. sibi. illi. amari.
tilla. atque. Joanditum. edes. urbem.
arripunt. habebunt. quidam. prae. lassa. sinus.
enam. portam. ambulationem. gesehonum. atque.
otium. delicias. et. cuiusmodi. sin. id. minus.
lura. coequili. in. solo. enam. edificationibus.
altis. in. altis. supradictis. iusta. mubus.

spatia comparabuntur. ita loci permittente substra-
 ta infunduntur quibus liquida ligna, eque servitia
 q. collocet: haec honestiora superedificabuntur.
 atqui addatur etiam in haec item altare si quis
 edificationes: quo ad familie ulibus abunde provisum
 sit: primis ulibus prime dignioribus dignioribus: pariter
 distributionem. Deum curabitur ut sint parata di-
 cretaq. loca, quibus commendam fensul ut tum in-
 strumenta: omnibz deniq. superedictis allouetur.
 Non de euc ubi: ad res divinas: ubi ne mundum mu-
 lebant: et quo ad festos dies: et quo ad vicilem or-
 natum solentium dierum: ut ubi armataq. tela
 et ubi quo ad lanificia: et ubi ad epulationes
 solutum adventum: et quo ad cura temporum ne-
 gicia. annuenerat ad scripta quo locutione: Alibi
 qual mentium. alibi qual animi. alibi qual ad
 usus debetur quotidianus. Quae singula sub condani:
 ubi esse non poterunt curandum est maxime ut
 sint sub conspectu: eo id magis quo in xivore fu-
 tura sunt ulu. nam res quo quotidie videtur expli-
 ne minus metuas furor. Temiorum edificationes.
 quoniam fuerunt faculentel: ex locupletiorum
 lauribus libi exempla vindicabunt: que imitens.
 hac adhibita moderatio ne: et emolumentis rati-
 ones post habuisse nunquam velint: volupta-
 ti. Ergo utrorum vlla non multo minus
 prosperos boni et gregi: q. vxori. Voleat
 palumbariam. piscinam. et elmodi: ad scu-
 dum non ad delicias. parabitur.

Villam meliuseulo: quo mater. famulus illic lubentius
utari et rem domesticam diligenter curare assue-
scat. Neque tamen utilius: fustibusq; prospiciat:
quoniam in primis. Salutem consulat. Vbi aerem
mutare opus sit: per hyemem id facias monetas cel-
lus: minus enim cum periculo bruma gravis perfere-
re colum assuescimus q^u estate. At nec villam estate po-
tissimum petimus. Curandum igitur ut si illa qui-
dem longe saluberrima. intra urbem sub edibus inter-
nam: quod sturium habere quas exclinum appren-
torem: id demum ad suas spes et cupiditates con-
ducere arbitrabimur. capiteq; intus angulum:
in foro frontem: inter militarem viam p^{er}ipicium
reflexum: neq; alia forme sollicitus eris circa q^u
ut expositis uenaliis illecebris aucupetur. Interi-
us operibus non indecenter utitur crudo latere
creta. creta acerno. materiam: in extimis aut
illud pueris non perpetuo dari: ut in eis uicinis
fugis et commodo utatur: ex eo circueat domum
parietes: contra hominum ac temporum insidias
firmiores: uicinos conteminales aut ita ponat
litos: quo auri matre licentur: ut res arct.
solus uno canali amboz stultidiorum etelunia
excipiantur: atq; deuomentur: inter pluriades
utulmodi uiculi: ac multo magis canales ipsi:
multo tibi dignum: ne relidens aqua: ne ue
refundatur: sed confestim expurgetur uia q^u
id fieri possit bruiissima. Ceterum debis omnib;

sumatis que repetenda videantur: cum his que primo
 libro translegimus hec sunt. Que parces edificij
 ignis calibus immunes esse debent: que temporis
 iniurijs obiecte sunt que obclulora esse: que tropicu
 entres oportet. testudinentur. Tectenas omnes habi
 tationes testudinari per places: que tectenis superantur
 mentis salubriores. reddentur contignatione. a quibus
 ad ore pulcillum ului venit lux. uti sunt salientio. ambu
 latio. et precipue biblioteca: equinoctium orientem
 spectent. Que timent pallorem: mucorem: eruginem
 ne metuant. vestis. libri. arma. semen. esculenta q. oia:
 meridie atq. occidente coercentur. Si equabili opus
 est lumine pictori scriptori. sculptori. et cuiusmodi: ite
 rentationem dato. demum uerito estina omnia: ut boton
 excipiant. hiberna meridiem: uerna et autumnalia ori
 entem. Occiduum uero solem balneis: et uernis cenacu
 lu dato. Nec si non licet ex sententia: estini commo
 dillimas parces preoccupato: et mea quidem sententia:
 qui edificat estinis edificet uibus: si sapit nam hibe
 ris ut fuit satis leue est negocium: claudito et fo
 cum incendio. contra etiam multa requiruntur
 sed uiuant ea quidem semper multum. eo igitur +
 hibernis facto arca sit modica. altitudo modica
 apertiones modice. etiam contra omni ex parte
 habeto. latis parula omnia. Facto sic expertis
 ante gelidum sale soles autem et absque mistis flatus +
 exclusito. muleus atq. ampla conclusus aula: multos +
 una conceptis aquis mittere. tardius contemescit.

INEMENTA. et materiam operum et ma-
num fabricum: et que ad publica primarique
cum sacra tum et propheta edificia conser-
tuenda pertinere videntur: quo ad client

ea quidem ad fecendam iniuria temporum apta:
et ad suos quoque usus: pro locorum temporum homi-
numque rerumque rationibus accommodata, superioribus
libris quinque translegimus. diligentia. quoniam ex
libris ipsis prospicere potuisti: ut ea ultimum malis rebus
tractandis, multo maiorem, non desideres. Labore
me super maiore, quam pro ista provincia: intercedum
ex ipso me foret illis postularem. Incidebant enim fre-
quentes difficultates, et rerum explorandarum: et no-
minum inveniendarum et materia per tractande:
que me absterrent ab incepto: atque auerterent et
alia ex parte: que ratio: ut opus inchoarem adduxer-
ent. eadem renouabat ut prolequerer atque huius
batur. Namque dolebam quidem tam multa, etiamque
preclarissima scriptorum monumenta: inaccessibilem
porum hominumque iniuria. ut viderem ex tanto
nauseago. Viximus. Superstitem habemus:
scriptorem precandubio inutissimum sedita affe-
ctum temperate atque licetum. ut multis locis multa

.d' vltimo.

desint: et multa plurima desideres: accedebat quæ
 tendidisset non culpa sic enim laqueabamur: ut lacrimæ
 cum uideri uoluisset: greci locutum lacrimæ uiderentur:
 tunc: res autem ipsa misere porrigenda: neque latinum
 neque grecum fuisse testetur: ut par sit non scrip-
 tisse hinc nobis: qui ita scripserit: ut non intelligam.
 Reddōne ueteri res exempli templis theatris
 q̃ mandata. ex quibus tamē ex optimis profellibus
 multa deferuntur: eadem non sine lacrimis uidebam
 mihi doleam et qui forte per hoc temporē edita
 rerū nouis inepiarum deliramentis: potius
 præbatiſſimis. laudatiſſimorum opum rationibus
 delectari: quibus ex rebus tunc negabat nemo: q̃
 breui hæc pars ut ita loquar uite: et cognitionis:
 penitus esset interitura. Idcirco hæc cum ita essent:
 non poteram non facere: quia de commentan-
 dis his rebus: et sepe et diu cogitarem. Inter cogi-
 tandum quidem tantas res: tam dignas: tam
 uales: tam in uita hominum necessarias: que leſe
 ulro attenderent scribenti: non negligendas inſue-
 bimus. officijq̃ esse censebam uiri boni et studi-
 oſi: conari ut partem hanc eruditioni: quam
 prudentiſſimi maiores semper maxime fecerant
 ab interitu uendicerem. Ita que incepti tam cō-
 mitterem que consilij prolequear me: an potius inter-
 mittirem. permincebat amor opus et studi-

omni caritas. et quod ingenium pretere latius non
posuisset. Studium ardoris. et in credibili suppe-
ditabat. Nichil usquam erat antiquorum operum
in quo aliqua lina. diuideret. quin illico ex eo per-
uolugrem: si quid possem perducere. Ego remari
omnia. considerare. metri. lineamentis perire
colligere. nusquam intermittere. quoad funditus
quid quilibet attulisset. ingenij aut artis. prehendere
atque pernoctare. eoque pacto scribendi laborem
laudem. discendi cupiditate atque uoluptate. Et
perfecto tam uetus res. tam dispertes. tam dis-
persas. tam ab usu et cognitione scriptorum
alienis. colligere in unum. et digno recedere mo-
do. et apto laque ordine. et oratione tractare.
accurata et quædam ratione monstrare profus
est facultatis et eruditionis maioris. Quam me
profitear. me. tamen nequequam penitet mei.
Si quod omnino institueram allecutus sum ut
qui me legemus esse me faciem dicendo. maluisse
intuunt. Quideri eloquentem. quod unum quod sit
difficile. in utriusque rebus commentandis. ma-
gis nouere experti. Quod credam qui periculum non
fecere. Et in illor. que scriptissimus ita scrip-
simus. Et esse latina non nego. et latine intelli-

guntur. id ipsum in his que continentur: pro uir-
 bus efficiamus. Ex tribus partibus que ad-
 uniuersam edificationem pertinebant. Si
 essent quidem que altueremus: ad uisum
 apta: ad perpetuitatem tremulissima: ad gentem
 et amorem precatissima: primis duabus +
 precibus absolutis. recedat totum omnium digni-
 ssima: et per se ualde necessaria. Et enim gentem
 quidem atque amorem: non alicunde munere
 arbitramur: sed a pulchritudine: atque ornamento.
 hinc dubi: quod neminem inueniri sentimus. tam
 tristem: et tridum: tam rudem et rusticum.
 in pulcherrimis rebus maiorem malum affi-
 ciunt ornatum omnibus posthabitis: persequen-
 tur. turpebus offendunt: et comper omnia: et
 neglecta explodit et quantum cuius rei desse
 ornamenti sentiat tantum desse proficiunt: quod
 faciat ad gentem: atque dignitatem. Dignissima
 igitur atque in primis attestanda pulchritudo est.
 his preteritis: qui sua uel mo reddere non nigrati.
 Hunc rei maiores nostri uia prudentissimi: qui
 tam debori exultantur: indito sunt: cum cetera
 cum leges. militum rei diuina. tota que. p. quam
 incredibile dictum est: quantum per curantur. ut essent
 ornata: ac a consilio. uideri uoluerunt. per hoc
 finis: quibus hominum uita. uis constare possit: et

namentorum | apparatus. et pompa sublata insipi-
dum quid negotij: et insulsum fore. Deos cetero spe-
ctato cdo. et mirificis eorum operibus miramur
magis quā pulchra illa quidem uidemus. q̄ q̄ esse
utilia sentiamus. Aut quid ubi prolequar ipa re-
natura. q̄ passim uidet huc nimia pulchritudi-
ni uelipote: sublato uero: indies non desubit
omito cetera et puigendis floribus. Q̄ si qua-
re ista desideramus. profecto edificium eius-
modi est. ut huiusmodi errore: nullo pacto possit:
sine peccatorum atq; peccatorum offensione. Quid
enim est ut moueamur. Lapidus stans informis: et mō-
dum: nisi quo ut ea quidem mater sit eo iacturam
impensē magis utuperemus et in considerationem con-
siderandorum Lapidum libidinem detrahemus. Nec es-
senti laetificasse leue quid: et per pulillum ē com-
moditati prospexisse ingratum: ubi ostendat opus
ē eleganter. Accedit q̄ hec una de qua loquimur
commoditati: atq; etiam potenter: plurimum affect-
adumēti. Quis enim non secum agi commodius
aspirabit: ubi se se inter cōtatos. Si neglectos
inter priuatos receperit: aut quid aliquam tam
obseruatum. effici ulla hominū arte poterit: quod
ab hominū manu satumminem sit. At pulchritudo
etiam ab infestis opibus hostibus impetrabit: ut res
temperant atq; inuolunt se esse patiamur: ut hoc
nudum dicere: nulla re tutum. et ab hominū turba

atq; illud futurum opus: q^{uo}d forme dignitate: ac
 uenustate. Hunc omnis cura omni diligentia:
 omni impendio: ratio: conferenda est. ut quo
 fecerit: cum utilia et commoda sint: tum et
 precipue sint ornatiſſima ac perinde gratiſſima:
 quoad qui spectent: nulla in re alibi tamen ero.
 gratum esse impense malint q^{uam} ut me. Sed pulchritu-
 do atq; ornamentum per se quid sit. quid ut inter
 se differant. fortassis animo apertius intelligemus:
 q^{uod} uerbis explicari a me possit. nos tamen breuiter
 gratia. sic distinguemus ut sic pulchritudo quidem:
 cetera cum ratione concinnata. Vniuersarum par-
 tum. in eo cuius sint: ita ut addi. aut diminui. aut
 immutari possint nihil. quib^{us} improbabilius reddere.
 Magnum hoc et diuinum quo perficiendo omnes
 uros arcum: et ingenij colimur. ratioq; uel ipsi
 nature cuiquam concessum. ut in medijs proferat
 quod plene absolutum: atq; omni ex parte perfectum
 sit. Quotus inquit ille apud ciceronem: ut uenis ex-
 ero opibus pulcher. Deesse aliquid spectator ille for-
 marum. aut plus esse in his quos non probare intelli-
 gebat: quod ipm cum pulcherrimis rebus non con-
 ueniret: illis in talior adhibita ornamenta: hoc con-
 tulissent. faciendoq; operuendoq; si qua exorbant defor-
 mi: aut comendo excolendoq;. Venustiora. ut
 ingrata minus offenderent. et amena magis delecta-
 rent: id si non perſundetur: erit quidem ornamentum

quasi subleuare: quedam luxu pulchritudinis: et
atq; ueni complementum. Ex his patere arbitror:
pulchritudinem: quasi sum atq; in natum: toto esse
perfusum corpore qual pulchrum sit ornamentum
autem afflicti et compacti naturam sapere magis
qui inanti. Puerus sic est ut prolequar. Qui un
edificat ut que edificent probari uelint: quod
uelle debent qui talem habent. hos cetera sine mo
ueri ratione facere quidem aliquid cetera crim
inatione artis est. Preterea id circo et probata edi
functionem qui negabit non nisi ego arte posse duci.
equidem cetera: ipsa hoc pars: que circa pulchritu
dinem ornamenta q; uersatur: primaria omnium
omni sit. huius namq; ipsius partis: aliqua cetera
et constantis erit ratio atq; ars: quam qui negligi
intulit nullum est. Sed sunt quibus ista non placentur.
duorumq; solutum et argum esse quidam opinionem:
qua de pulchritudine: atq; omni edificatione ui
demus: et pro cuiusque libidine: uaria et inuicibilem
esse formam edificatio. nullis artium preceptis ad
stringendam. Commune hoc ignorare utrum est:
que nescis nequequam esse proficere. Tollendum
errorem hunc. Atque. Non enim illud asumo ut pro
huius rimari oportere censet: quibus primordijs
monarino artel. Quibus rationibus ducet: quibus
alimenti creuerint. Sic non ab re. q; aut artium
priorem fuisse casum: atq; aduersionem. Alumnus

usum atq; experimentum. Cognitione uero: atq; ca-
 tiocinatione excreuit. Sic fecit mille annis.
 mille milibus hominum medicina inuenta exuisse
 uidem. et nunciam. et plerisq; omnes ultimorum
 artem minutim addidimentis excreuit. Edificatio
 uia quantum ex ueterum monumentis percipimus
 prima adolescentis ut sic loquar luxurie protulit
 in usum. mox apud grecos floruit. postremo pro-
 batissimum adepti e matritutem incula. Sic
 enim michi fit uersimile. reges illos rerum affluentia
 et ocio abundantes ubi se cura quo opes: scepteriq; ma-
 iestatem et amplitudinem inueniunt qd esse opus
 rectis gemitibus. Et pariete honoratior intelligeret:
 cepisse omnia sectari: atq; colligere: que erant
 ad eam rem: et quo maxime et honestissimis
 uicerentur eductis maxime fortissimis arboribus
 tecta ponere qd lapide minus ignobili parietem du-
 cere usurpasset prebuit opus admiratione atq; otio
 gentium. Inde qd ludra uasta fortissimis operum sententia
 pps in pms regum esse minus arbitrantur ex fr-
 cte: que privati non possent: operum immunitate
 delectari: inter se ipsi reges studiolum ceteros prossi-
 sunt: ad finem usq; ad pyramidum exollendorum.
 Credo equidem usum edificandi prebuit occasionem:
 ut milia ex parte cernerent quid intersit numero. or-
 dino. potest. faceret. que altuerentur. ^{no} ut nro
 commisit. Ac primis gemitibus delectatos. Ignorare

didicisse? ediditiora. Succellit grecia. ex quide
q ingenij boni atq; emulati floretet et fligret
cupiderit oemnem sui: cum cetera tum et tem
plum. In sum. circumdant curant. hinc cepit. Asi
rioz. Egiptiorumq; opera diligentius spectare:
quoad intellegit: quidem in utrum modo laudari magis
rectitum manu: q; opes regno: nam posse quidem
magna facere fortunatores est facere actum quo
petet non utuperent. eoz est: qui laudem more
mante op ea re suis esse parcos putant grecia
sucepto in opere id curari: ut quol fortissime opibus
equare non possent. ha quo ad in le esse ingenij
dotib; superet. Cepitq; uti ceteris reos. sic et hinc
edificatorum: ipso ex nativitate gremio petere atq;
educere: totamq; nationem: totamq; profecti sugaci
selectis proximis ppendensq; quid inter ea que
probenitur edificari intersit: atq; ea q; minus probent:
Ita edificationem nihil. pertermisit: omnia
tentavit: naturae vestigia lustrans et repetens
paria quidem parib; recta fluxus prompta
sub obscuriorib; pmscando intuebatur: atq; si
ex moris femmib; combio: testum quippem
oborietur: quod faceret ad sum instituti
officij: neq; desit etiam inmutisimis iter
atq; itres ediditisse ptes singulas: q; dextra
sinistro: stantia iocundib; propea distansibus
conveniant: adiungit: detrahit: equant maiora
minorib; similia dissimilib; pma utramq; quoad ceptum
fuit. Laudari aliud i his q; ad vetustate ppenda:
q; stantia constituturum: aliud i his que nulla
equat ad rem atq; ad venustate fabricant. ~~Hec~~ Hec
illi: Italia enim primus pro tanta fragilitate sic

Statuebat In edificio non Secus atq; Inammantē! Conuenire:
 Nam puta In equo Seniebat illa quidem ad quos vsus: id
 animans Comodissimū sit: & gratiam forme perinde
 putabat ab expectata vsus Comoditate: nusquam exclusam:
 aut seueritatem Inuenta: Sed pacto Imperio gentium Cum
 non minore: q; grecia ornandis Urbis studio. & sum. fla-
 grante: Annū ante trigessimū que fuerat omnū pul-
 cherrima In Urbe domus. Centesimū nō obtinuit Locū:
 Cūq; Incredibili Ingeniorum Copia: qui In ea re exer-
 cerentur abundaret. Septingentos Inuenio rōme. Vna fuisse
 architectos quorum opēa vix satis pro eorū meritis
 Laudamus: Cūq; Imperij vires satis que ad omnem
 admirationem faceret. Suppeditaret: Tacitū quēdā.
 ceterum priuata Impensatectas Donasse hostiensibus
 Centum assuetas Colūnis numidicis: Cum hęc Ita esset
 placuit regum potentissimorū amplitudine Cum vetere
 frugalitate Coniungeret: Ita sit neq; parsimonia
 vtilitati detrahere: neq; vtilitas opibus parceret.
 In vtesque autē quidquid ad Laurentem vniuersitateq;
 vspiciam excogitari possit adiungeretur: Ceterum edifi-
 candorū opem Cura & sollicitudine nusquam Inter-
 missa Ita discussam reddidit artem banc edificatoriam.
 sit nihil habere: ea quidem: tam reconditam: tam
 latens: tam penitus absconsum. quod non Indagaretur:
 elucere. In mediūq; producere: Volentibus Dīs. atq;
 ipa minime repugnante. nam cum In Italia vetus habere
 hospitium ars edificatoria prefertim apud etruscos. quoz
 preter illa regum miraculo que leguntur: Laberint. &
 Sepulchrorū peruetusta & probatissima extant litteris
 tradita templorū edificandorū monumētā quibus ve-
 tus eturia virebat: Cum Inq; vetus habere hospitium
 In Italia: Cūq; intelligeret tanēpote expecte se se. vi-
 sa est ars hęc pro viribus prestare. ut orbis Inprimū
 quos ceteri omēs virtutes honestasententia & orname-
 tis multo redderetur admirabilis: Ergo se se penitus
 nascendam habendamq; prebuit: Turpe in mīrum Duces:
 arcem orbis atq; gentium decus. equari opem gloria

ab his: quos omni reliqua virtutis Laude superasse
Et quid hic refertam. porticus templa: portus theatra
theatrorumq; opera gigantea: In quibus tantū admi-
rationis affectu sunt. ut Intercum facta que cetera
Intueretur. precissima exterarū gentium architecti:
fieri negare possent: quid Demū non plus dico. clavis
faciendis: pulchritudine carere non potuerunt. orna-
mentis usq; adeo Delectati sunt. ut vel eam solam
ob gratiam vires Imperij. profundere pulcherrimum
Duxerint: edificando scilicet ut haberet Cui apte
ornamenta adiungeret. Itaq; superiorū Exemplis &
peritorum monitis. & frequenti usu: admirabilem
operum eficiendorum absolutissima Cognitio extat:
ex cognitione precepta probatissima de prompta sunt:
que qui velint quod scire omnes debemus. non inestim-
abiliter propterea neglexisse. nulla ex parte debeat:
Ea nobis proposita prouincia colligenda: & pro
viribus Ingenij explicanda sunt: Itaque cetera pre-
cepta alia vniuersam omnis edificij pulchritudinem
& ornamenta Complectuntur: prima ex media sue
philosophia excerpta & ad artis istius modum siatq;
Dirigendam & conformandā addacta: proxima vero
Ex cognitione quam diximus ad philosophiæ normā
ut ita loquar dolata: artis Sciem produxere:
Dicam prius de his que Magis artem sapiunt altius
que vniuersam rem prehendant ut ita pro Epilogo:
Que in rebus pulcherrimis & ornatisimis placeant:
Ea quidem aut ex Ingenij Cōmento & rationibus.
aut ex artificis manu deservunt. aut a natura. re-
bus ipsi Inmissa sunt: Ingenij erit electio. Distri-
butio. Collocatio, ^{va} amputatio. Circūcisio. expositio. &
gravis ^{cat} & eiusmodi que operi afferant Dignitatem.
Manus erit accervatio. affectio: Amputatio: Circū-
cisio. expositio. & gravis eiusdem. que operi afferant
gratiam: Rebus a natura ascita erunt gravitas:
Leuitas. Densitas: puritas. Contra vetustatem
Virtus & Similia: que operi afferunt admirationem;

Tria hæc parabus pro cuiusque usu & Munere accom-
 danda sunt: parium adnotanda. multiplex habet
 ratio: Sed nos hio delectæ edificium. si pariter aut
 per id in quo una Conueniunt: aut per id in quo Dissi-
 milia sunt omnia edificia: primo ex Libro intelleximus
 Deberi edificio Cuius. regionem arcem. partitionem.
 parietem. tectum apertionem. In his igitur Conueniunt:
 Differunt quidem & alia sacra. alia profana: alia
 publica: alia priuata: alia ad necessitatem: alia ad
 voluptatem. & eiusmodi parantur: Ordiamur ab his
 in quibus conueniunt: Regioni quidem: manus aut in
 genium hominis quid possit gerat. aut dignitas af-
 ferat: vix satis constat. ni forte illud conferat.
 Si eos imitabimur: qui superstitiosa que Leguntur
 Operum miracula excogitarunt: quos tamē sui pri-
 uantes. non vituperat. Si Comoda facere agelessi
 sint non necessaria: Merito Id quidem. Quis enim
 audidit quicumque ille fuerit: seu stasirates: ut refert
 Plutarchus: seu Dinocrates ut refert Vitruuius. qui
 ex monte athos. Alexandri effigiem facturum se
 polliceretur: In cuius manu ciuitas assideat: milia
 Capax: hominum daret. At nitocrim reginam q. cum
 dem ad pagum assyriorum tertio inflexum euphrate:
 maximis fossionibus multo habitu appelleret coegerat:
 non equidem Delaudabunt. Si regionem. cum munitio-
 simam fosse profunditate. tum & fertilissimam aquarū
 exuberantia reddiderit: Sed fuerint ista reges po-
 tentissimos: fungant maria Martibus pro se ipso spacio
 quod inter utrumque sit: coequent Montes valibus.
 faciant nouas Insulas. restituantq. cursus Insulas
 Continenti nihil reliquant alijs. quos se possint imitari:
 eoque pacto se se Commendent posteritati: Certe quo-
 erunt quidem eorum opera magis cum utilitate con-
 uincta: eo. & Magis probabuntur. Assueuerunt se-
 teres afferre Dignitatem. Cum Locis & Lucis tum
 et regioni & religioni: Totam Scythiam Ceteri Sa-
 creatam fuisse legimus: Sed ista pretereantur: Illud
 placebit si erit quidem regio Mirificæ re aliqua

predita. que sit raritate Singularis. Virtute admirabilis
& suo genere prestabilis. Vti quidem si forte celo
erit. precectis omnibus miti. & incredibili equalitate
perfectecanti. qualis apud meoem quo Loci homines
tam uiuant diu q̃ diu velint. Vtiq; si fecet ea q̃de
regio aliquid nusquā visum alibi: & generi hominu
optabile: atq; salutare: Qualis ē. que ~~Succimos~~. Cin-
namum Balsamū se fecat: Vtique si Diuina vis
aliqua in erit. qualis solo cubusio insula. quam oī p̃mē
nocuo esse immunita ferūt. Arcem quando ea quide
pars quata regionis est: Cuncta hec omnia honestabit.
que ornamento regionis confectat: sed ab reu natura:
plures paratiores q̃ prestantur comoditates: quibus
area. q̃ quibus regio reddatur Celeberrima habent
enim que passim. ~~viam~~ & multiplicem admiratio-
nem sui prebeant. promontoria petre: verruce. autem
aratea. fontes. & eiusmodi: quibus admirationis causa
edificasse presta: q̃ alibi: Neq; desunt veteris alian
memorie vestigia. In quibus & tempora: et rerum
hominumq; Condicio attulerat: quod oculos mentesq;
moueat. Cum admiratione mitto illa: & locum vbi
teoria fuit. & campos cruore madentes. Leucos tran-
simeros. & nulle istiusmodi: hominū vero Manus. &
Ingenuum q̃ multa ad eam rem confectat. non facile
dixerim. Multo cetere que faciliora sunt: platanos
per Mare In Insulam vsq; Diomedis aduersas arte
Condecorandi gratia: & a maximis viris positas
Columnas. obeliscos. arbores: que posteri videretur:
qualis apud arcem diu stent. olea a nephmo &
minetua postea multo & multo euo seruatas: &
a maioribus posteritati per manus traditas res: qualis
apud chebron terebintus quam a principio mūdi ad
Losippi. historia tempora durasse ferūt: illud pulcher-
time faciē ad rem maiorem In modum honestandam
Comentum quidem elegans atq; pastutu: quod lege
prohibuerit. ne quis mas templum Bone Dee: ne ve In
eodem Diane ad porticum patriciam Ingrederentur.
Et apud tanagram ne qua Mulier eunosth Lucum

ne ve Item Interiora templi Jerusalem penetrare &
 tum & ne quis nisi Sacerdos & Sacrificij tantū gratia
 ex fonte apud panthos ablueretur: ne quis Dolosis
 loco apud clodiam come maximam sibi ossa pompilij
 regis sine Disputat: tum & aliquot Sacellus Inscitiae:
 ne quod scortum adhibeatur: Sacellum Diana In cetera
 nisi pedibus nudis fas erat ingredi: & ancillas Inedem
 matute admittere non licebat: Apud rhodios templum
 oridionis prece: Apud tenedum tibicen: templum temni
 non ingrediebatur: Ex Iouis alpsij templo Egredi fas
 non erat: in prius Sacrificassent: Athenis Inedem pal
 ladiis & thibis Inedem Venetis edecam Inferre non lice
 bat: In templo faune Sinu ne licebat quidē nominare:
 atq; Instituta ne porta Janualis Rome unq; claudet:
 mox cum esset bellum: ne ve templum fani aperiretur:
 cum esset pax: edemq; hosti perpetuo aspectam esse
 solueret: hec nos siquid erit et imitari Instituiamus:
 fortasse condico si Indictam sit: ne templa martirum
 mulier: & virginum Deaeq; Viri non ingrediantur:
 Illud preterea qd Dignissimū est: modo fiat hominum
 Ingemo quod factum Cum legimus minus Crederemus
 in per hec tempora Locis non nullis Similia viderem:
 Sunt qui dicant hominū effectum arte: ut bisantio Ser
 penes neminem ledant: graculiq; illuc Intra memia no
 petuolē: & In agro neapolitano cicade nō audiantur:
 autem creta noctuam non fecat: Edem Achillis In insula
 boristreni avis nulla Inestit: Rome foro Boario edem
 herculis nec musca Intraire nec canis: Quid illud qd per
 hec tempora Venetis publica censorū recta nullum
 genus muscarū subit: & apud tolletum macello publico
 non plus unam toto anno videbis Muscam: & eam
 quidem Insigni abelino notabilem: Talia Complurima
 que leguntur: longum esset prosequi: & ea quidem arte
 ne an potius natura suapte fiant: non satis habeo quid
 refecam: quid tum quamam id refecam: id fiet arte
 quod aumt ex tumultu regis Cibirie ponti Laureū exabiciat

In fano veneris apud paphos In ara non plueret: apud
troodem Circa simulacrum minervae relecta. Sacrificia
non putrescere: ex tumulo ante: si quid eutum sit imber
e Celo spargi: Donec effusa repleantur: Sed sunt qui
hec domum fieri posse affirmant arte: Jam tum pridem
obsoleta Imaginum quas astronomi sibi no Ignotas esse
profiterentur: Ex eo qui appollonij vitam Scapio me-
mini ad regiam Casilecam: apud Babylonem: magos
tecto alligasse alios aureas quatuor: quas illi Dore
Linguas nuncupabant: habuisse quidem vim. Et animos
multitudinis ad regios amorem Conciliare: Tum
degravis auctor Josephus attestatur. Eliazarum se-
quendam vidisse qui vespasiano opetante & filio
anulo ad naves Maniaci adacto: eum e vestigio
liberare. profitereturq; Salomonem Instituisse Carmina
quibus egritudines mitigentur: & Scaphio Ingt
Eusebius pampphilus apud egyptios: quem nos plutone
dicimus: Simbola edidit quibus Demones expellantur
Docuitq; quo pacto demones absumpta Brutorum fi-
gura Insulserit: Et Seruius Solitor refert homines
Ceteris consecrationibus muneri aduersus fortune
Impetum et ne mori quidem sine illa. Consecratione
exaudorati possent: Hec si ita sunt facile adducere
ut credam quod ex plutarcho legim' Simulacrum:
apud plenos fuisse: quod a Sacerdote amoti a fpto
quo quo versus spectasse omnia terrore & maxia
perturbatione conficiebat: quod se oculi nulli potuerit
pretimore Intueri: Sed dicta hec sint animi gratia
Cetera que generatim ad aream honestandam
faciant: ut est ambitus Circumscriptio aggregatio
Complanatio. Stabilis & cuiusmodi non habeo quid
amplius dicam nisi ut ea ex primo & Item ex tertio
Superioribus libris repetas: honestissima quidem
erit que uti adnomimus Siccissima equalibus
Consolidataq; sit etiam ad rem cui seruire
oporteat aptissima atque expediissima. Egregieq;

Confert si erit in strata opere Crustaceo: De quo mox
 Dicimus. Cum de pariete tractabimus: hoc & faciet
 ad rem quod monerat plato Dignorem futuram loci
 auctoritatem. Si ei nomen Splendidissimum imposue-
 rit: id argumentum placuisse: Adriano principi
 indicio sunt: Licus: Canopus: Achadema. tempe-
 & clarissima eiusmodi nomina absce Cenaculis Sille-
 tiburtine Imposita parietis item: & si magna ex
 parte primo Libro tractata sit: De ea tamen sic
 brevissime ceperimus: In a omni primarium
 Ornamentum e. Carere omni puerantia: Erat
 igitur Decus parietis: que sit non interrupta:
 non Confusa non perturbata: non dissoluta: non
 ex male conveniuntibus Compacta: eratq; nobis
 non nimium multis non nimium minutis: non nimium
 vastis: non nimium dissolis atq; deformibus: non
 quasi a Certo Corpore diuulsis & dissipatis: Sed
 cum omnia pro natura & utilitate: & tractat
 cum agenda cum Ita diffinita Ita explicata
 ordine numero amplitudine. Collocatione. forma
 et nullam partem totius operis sine aliqua nec-
 cessitate sine multa comoditate: sine gratissima
 partium comoditate effectam intelligamus. Nam
 Cum his quidem si bene conveniat parietis
 Omnis illi Ornamentorum Joconditas & Decor:
 cum recte constabit. tum clarius clucescet: Si
 non conveniat nullam procul Dubio Servare
 Dignitatem poterit: Ita q; totam Conformatione
 membrorum diductam & perfectam esse oportet:
 ad Consensum quendam necessitatis: & Comodi-
 tatis: ut non tam sita adiunctione. Collatione
 conformationeq; ipsa eadem. qua sunt positus esse
 egeat Confecit: Circa parietem atque tectum
 exornandum pluribus tibi erit locus: ubi rare-
 sima nature munera. & artis peritiam &
 artificis Diligentiam: Ingerimus Sim explices:
 Qd si forte dabitur facultas ut possis veterem
 illum Ofra imitari. quem duo Condidisse templa
 fecunt aurea. unum celesti alium regio Jovi.
 aut ut possis Lapide Supra hominum opinionem.

Maximo attolleret. Qualem Semiramis a montibus
Deuexit arabie. Latum quoque sexages Cubitos
xx. longum ad ol. aut si tanta Dabitur Lapi-
dis magnitudo. et ex eo possis integram aliquam
totius operis partem perficere. qualem Egypto fuisse
fecimus ad templum Latone Sacellum. Latum fronte
Cubitos XL. Vnico & integro exculptum Lapide.
alteroq; item Vnico. Coniectum Lapide. profecto
id quidem operi multum affert admirationis. eoque
magis si peregrinus. Difficiliq; sit Deuictus Via.
Qualem scribit herodotus. ab helephanto opido
petitum. fronte latum Cubitos plus. xx. altu
xv. tractum vsque sui finire. Dierum xx.
Ad rationes & ornamentorum egregie pertinebit.
Si dignus admiratione qui vis Lapis. Loco erat
positus nobili atq; insigni. Apud chemmim Insula
Egypto. Sacellum illic non tam est quidem mi-
rabile qd Vnico sit tectum Lapide. qd qd pa-
rietibus tam altis tantorum Cubitorum Lapis
impositus sit. Affert & ornamentum ipsius Lapidis
caritas. atque elegancia. puta si erit ex eo
genere marmoris. quo eadem fortune aurea
in domo Steuxisse principem Cleone fecit.
puro. Candido transluculo. ut et nullis adaper-
foribus Intus esse lux inclusa Videret. Deniq;
istiusmodi Omnia conferent. Sed qualiacumq;
ista quidem sint. Inepti erunt in accuratis in
Componendo Structure ordo & modus. Singula
enim ad numerum. redigenda sunt. omnibus
est paribus paria. Dextra Sinistres. Summa
Infimis respondeant. nihil Intermiscendum qual
perturbet aut res aut ordines. Omnia ad certos
angulos. paribus Lineis adequanda. Videre
quidem licet qd Interdum Ignobilis materia
q arte tractata sit. plus affert gratie. qd ase-
rat nobilis alibi confusa acervata murum
athens quem tumultuarius factum opere scribit
Thucydides. capis & sepulchrorum status.
quis ea rei pulchrum esse affirmabit qd clade

Statuarum refectus sic? at contra sumat ex
 crustacis veterum edificijs Lapide inter
 to minuto: opereq; congestio accretas
 parietis spectare ubi ordinibus stant
 equatis coloribus alternatum: albo nigroq;
 distinctis: quoad pro operis tenuitate
 amplius nihil desiderare: Sed hec
 fortassis magis ad eam partem parie
 tis que crustatio dicitur q; ad pcep
 tuos parietes tollendos pertinent: Cete
 rum omnes ita distribuere? Copie
 ut nihil inceptum nisi ex artis & con
 silij destinatione: nihil ad auctum nisi ex
 incepti rationibus: nihil pro absoluto
 relictum: quod ipsum non sit: Summa
 Diligentia curaq; elaboratum atq;
 perfectum: Sed primarium parietis
 technis ornamentum prefertim testudi
 natâ euit ipâ Crustatio: columnatio
 nem semper excipio: ea quidem
 euit multiplex: albarea pura. alba
 ria insignita pictoria Contabulata
 sectilis vitrea: & que ex his partibus
 Constâ mixta: de his nobis dicendum
 que sint: & que fiant: Sed quoniam
 maximorum lapidum mouendos men
 tio habita est Locus hic admonet
 ut prius referamus quo pacto tante
 moles teabantur atque difficilimo
 Locus imponantur: Refert plutarchus
 Archimèdem apud Siracusas per
 medium forum traxisse onistam onem

variā nauim quasi umentum Loto &
Manu. Mathematicum Ingenium. at
nos tantum que visibus commodatū pro
sequemur. postremo etiam non nihil ex
plicabimus. ex quo docta & acuta ingenia
rem hanc haud obscure. ex se percipere
possint. Ex plinio sic Competio obeliscum
deuictum thebas a facis. fessa ex nilo per
ducta. Submissis Lapidum nauibus plenis
laterculo. moxq; ex nautis. ut conue
hendi Lapidis onus susceptum Lauare.
Examiano marcellino historico sic com
petio. Conuictum ex nilo obeliscum nau
remigum ccc.⁷ inpositum. Volgus &
tractum a tertio vrbis Lapidem porta
hostiensis in Circum maximum. In eoq; ca
gendo multa hominum milia laborasse.
toto Circo refecto machinis altissimarum
teabium. & vastissimorum funium. Ex vi
tunio Legimus Crephonem patrem
& Methagenem filium. columnas &
epistolia duxisse ephesum Comento adhi
lindas sumpto. quo arcem Veteres com
planare subeant. Affixit enim & firmavit
plumbo. Singulis extremis Caputibus
Lapidum. Singulos acus ferreos portantes.
qui quidem pro axe rotas extarent.
rotasq; hinc atq; hinc assibus istiusmodi
adegit amplitudine tam latis ut ferreis
illis ex axibus Lapides ipsi penderet.
Inde versatu rotasq; motos ac deportatos.
cheminum Egyptum ferunt in pyramide.

qua astuenda centena milia hominum: annos
 plures fatigass& gradus extrinsecus reli-
 quisse: quo vastissimi Lapidēs breuibus lignis
 & apud machinis admoventur: Tum &
 illud mandauit litteris: alibi Lapideos va-
 stissimos trabes alius Columnas fuisse imposi-
 tos in modum hunc: In trabibus enim mediam
 Longitudinem: duos Substituerunt transuersos
 thorulos: mutuo Contiguos: mox In altera trabis
 Caput accuuant Sportulas plenas harena:
 qua pressione caput alterum quod mundum ess&
 alleuaretur: & alter thorulus pondere Immunis
 relinqueretur translatis Subinde Sportulis:
 Inqz alterum iam sublatum Caput: alternatim
 Coaccuatis & thorulis Subinde altioribus ea
 parte Substituitis: qua Immissio apertior pater&
 assecuti sunt: ut sensim Lapis quasi sua Sponte
 Conscender&: hec breuissime collecta ab
 ipsis auctoribus prolixius discenda Linguimus:
 Ceterum pro operis Instituto pauca que ad
 rem faciunt succin&te repetenda sunt non hic
 Insisto: ut illa explicem ponderis natura
 Inesse ut continuo premat: obstinate que
 reat Inferiora: attolli totis viribus repugn&
 nusquā cedat Loco nisi ut videtur: aut ma-
 iori pondere perueniente: aut Contraria
 si preponente neque motus esse varios repecto:
 a Cento In Centum circa Centum & Vehi-
 alia: trahi alia: Impelli alia & eiusmodi: de
 hisce disquisitionibus alibi prolixius: hoc stet
 apud nos: pondera nusquā facilius moueri
 qz cum Descendat Sponte enim mouentur

Nunq̃ difficilior q̃ ubi. Conscendat natura
enim repugnat: Tertium vero quendam atque
Inter hos medium esse motum: & fortasse
q̃ utriusque horum naturam sapiat: qui quide
neque suapte mouetur neque obsequi repugnat
Sic cum plano & minime Impedito trahitur vado:
Ceteros Omnes motus quo huic aut huic proximo
res sunt: eo aut faciliores aut difficiliore esse
Quo autem pacto Immania pondera moueri pos
sint ipsa rerum natura multa ex parte mon
strasse visa est: naq̃ videre quidem Licet
que stantem In columnam Imponentur pondera
facili appulsu perturbari. Et cum ad casum
moueri ceperint nulla si admodum contineri
posse: Tum & Spectare quidem Licet: Columnas
ipsas teretes. & orbēs rotari. & volubilia fa
cile moueri. Egre Consistere. Si retinere
eadem si Instituas trahere ita ut non rotentur
non facile persequi: Tum & In promptu est
maxima pondera nauium: Leui appulsu tra
gantes: per aquas moueri si trahendo perse
ueces: Si vero arduos eas ne maximo quide
Subito quo velis ita moueri. & contra ita
repentino Concitatusq̃ Impulsu quedam mo
ueri que alioquin non sint maxima pondera
si dimouerentur: Supra glaciē quoque grauiā
haud quāq̃ repugnantē trahentem sequi
prolongo item que pendēte sine illigata
aliquot quidem spatium esse admotum prompta
perspicimus: Isortū rationes aduersasse atq̃
imitasse Constat: nos ea Succinēte transigam?
Carina ponderis Ommino Solida & Coequabilis

Sit necesse est: Ea quo erit laetior: eo minus
 obtinet Substrata Vada: & obuorabitur. Ad Ca-
 tinam ponderis si aderunt anguli: videntur
 quasi Vnguibz ad Vada Carpenda. atque re-
 mendum: Vada si erunt Lubrica: Subsolidata:
 equalia. Constantia nusquam cedentia. nusquam
 se se attollentia. nusquam obfuscentia q. impellat:
 illud procul Dubio non habebit pondus: quod
 Contra Certe: aut obsequi recusat: preter-
 Vnum id quod ipsum pondus natura Sui generis
 amantissimum sit: & perinde pigrum. & morosum.
 Istis Similia fortassis huiusmodi. Archimedes. &
 ceterum earum quas recensimus vim altius
 repetens adduci visus est: vt diceret Si tante
 molis Daretur basis profecto se mundum posse
 peruertere Incarina Vadoq. parando que
 istis queramus sic percomode assequemur. trabes
 enim Insternuntur pro ponderis vastitate
 numero: atque Crassitudine: & robore fee-
 quentes firmi: Coequales nusquam Scabi:
 nusquam iuncturis Interrupti: Inter Carinam
 atq. Vadam medium quippiam esse oportet:
 quo id iter Lubricum reddatur: Lubricant
 Saponem aut sepo: aut amica: aut madente
 fortassis Lotura Crete: est & aliud Lubrica-
 di genus quod sit rotulis transuersum Sub-
 stratus. hic si erunt numero Complures: Dif-
 ficile ad Lineas equi distantes adq. destina-
 tiones pro finire agendo directos Coapta-
 buntur: quod Ommino necesse est fieri. ne p-
 turbet atq. subradat: pondusq. in alteram
 partem vehant. Sed Vna Conspiratione

quo erit gravior
 eo expellat. Sed
 Sulcabit Vada.

In officio subsequantur. Si erunt numero prae-
ciores illuc quidem aut sub pondere deficientes.
fatiscunt: ac resoluti remorabuntur: aut qua-
vna Linea Substratam Vadi Superficiem qua-
ve altera Item vna Linea Superimpositam
ponderis Carinam attingunt: quasi acie pe-
netranda Infigentur atque haerebunt chi-
lindri Corpus Coequalibus Circulis Compluri-
bus altero alteris Congestis: Constat &
Circulum apud Mathematicos asseritur
pactam non posse Lineam puncto plus vno
attingere. hinc nos chylindri aciem appel-
lamus Lineam quam vnicam pondus ex
chylindro premit: Ihs providebitur Ma-
terae densitate & linearum notatione: ad nor-
mam atq; directione: Sed cum praeter
haec & sunt quae visu comprobentur
Rote trochlee. Coelea atq; vettes. De his
accuratius tractandum est: Sunt enim
Rote vngulis multa ex parte Similes. Sem-
per enim vnicum In punctum premunt:
expendicula: Sed hoc interest. &
rotuli expeditiores. sunt rote: anxium In
terfusione tardantur: Rote partes sunt
tres. Ambius Extremus amplissimus Lum-
bus Circuli medius axis & Circulus is In
quo axis Inducatur. In quasi In armilla:
Id alij fortassis polum appellarent: nos &
In alijs Machinis stet. In alijs vero moueat:
si Ita hoc axem nuncupabimus: Rota
si axe voluerit Crasso Durius prolabeatur:
si tenui pondera non tolletabit: Rotarum

extremus ambitus: quod de rotulis dixi-
 mus Infigitur Vado: Si Latus Vacillat
 In altere utas partes: Et si diuertenda
 forte In dexteram: aut sinistram: est egre
 obtemperant: Axetola si plus satis aper-
 ta est: cadendo exitat: si nimium arcta
 fit: Contumax: Medium Inter axem &
 axedam: lubricum esse oportet: nam ho-
 cum alter pro Vado: alter pro Carina
 ponderis est: Rotuli: & rote ex ulmo
 illite: Axes aquifolio & cornu: aut
 potius ferro axetola omnium optima
 ex ere: Stagni parte ex terna Immixta:
 Ciclete pusille sunt rote: Vethis radios
 rotarum Sequitur: Sed istiusmodi oia
 qualiacumque sint: Siue sint Ingentes
 rote quas Immissi homines Calcando
 Inuertant: Siue sint Etgame aut coctee
 In quibus Vethis Inprimis valde: aut
 Ciclete: & quicuis generis eiusdem
 omnium est quidem ratio ex princi-
 pio ducta Libre: Mercurium ferunt
 vel maxime ob hanc rem Diuinum ha-
 bitum Quod nullo signo manus: sed so-
 lis uerbis: que diceret: Ita diceret
 ut plane Intelligeretur: id ego si ve-
 rear posse assequi: tamen pro viribus
 Conabimur: Nam Institui non ut ma-
 thematicus sed veluti faber: de his
 rebus Loqui non plusquam quod pretereundum
 non sit: Esto sit Inter manus discende

rei gratia Jaculum In eo tuis Locos Velim
 Consideres: quos puncta nūcupo: Duo ex
 trema Capita. ferrum. atque pinniculas:
 Tertium est medium amentum: Que vero
 Spacia Inter puncta hec sine: ab amento
 ad Capita: radios nūcupo: non Disputo quid
 ita Sit: Sed ipsa res patebit Experimento:
 namq; si erit quidem amentum telo Situ
 medio. & equalia pammulis pondera
 respondeant foro: Stabunt Sane alterutra.
 Jaculi Capita mutuo remittentia: & Collibrata.
 Sin erit fortassis ferratum Caput grauius
 peruenientur pinnule: erit tam Iniaculo cer
 tus Locus grauiori Capiti propinquior:
 quo si amentum reduxeris. Se se ponde
 ra illico equilibrabunt: is erit punctis
 ille a quo maior hic radius. tantum exu
 perat minorem: quantum minus hoc pondus
 ab maiore exuperatur: Compertum. N.
 ferre qui ista queritarut radios non
 pares ponderibus equari: modo nunc
 ei partium qui ex radio. atq; ex pon
 dere una collecti sunt: In dextra contra
 riijs talibus In sinistra numeris responde
 ant: Nam si erit ferrum tria: pinnule
 Duo. ab amento ad ferrum Duo sit oportet.
 & radius alter ad pinnulas tria: ex quo
 Cum hinc numerus quinq; alteris. 4. par
 respondebit: equatis radiis & ponderibus
 rationibus q̄sc̄da: equi Librati & Compares:
 si non inderunt numeri perueniet In q̄ exceda:
 Illud non pretereo ab eode amento si pares ptendet
 radij pares dum Capita mouebunt. aere circa

Los Circulis:

Los Circulis Contineri totas Diximus. motuatum
ideoque est si uno eodemq. motu due Contigunt unicum
affixe in axem rote moueantur: ita ut mota una
altera non quiescat: & quiescente una altera
nō mouatur & rationum in utriusque
Longitudine: quatenus in quaque sit suis Intelli
genus: Radij Longitudinem notasse oportet
a medio intimi axis puncto: Hoc si satis Intelli
guntur omnis quam querimus ratio huiusmodi
machinarum in apto est: maxime totarum
& rectis: Introcleis paululum est amplius quod
Consideremus: nam et traductus ptocleam funis et
orbiculi ipsi introclea prouiso sunt in quo medius
quidem sit motus quem orlo intra difficillimum
atq. facillimum Diximus: q. neq. ascendat neq.
descendat: sed in suum Centrum equato obmstet:
Atq. ut intelligas quid sit inter Summito tibi Statua
ponde. n. hoc si exarboris trunco fune illa quata
pendebit: Certum est: Simplicem fune utine nullo
integro sustinere: adnectito ad statum trocham et
per eam traducto funem quo pondebat Statua: et
educto ad trunco ut strato pendat: promptu
est: Statua statue pondus duplicato pondere
fune: Atq. trocham pro equilibra medium: hinc
strangi: prosequere addito etiam trunco alteram
trocham et per eam quoque traducto
ipsum funem: & uero ate quata erit

ponderis portio: Quam reducta in Altum temox
reducta pars finis Sustinebit Quingenta inquit:
non tu unde intelligis Secunde hinc troclea Dari:
pondus non posse minus absque ipso q̄ quod
habeat: habebit ergo &. non Longius progredietur
hucusq; Satis monstratum puncto puto Dividi
pondus trocleis unde q; maiora moveri pondera
minore: quot enim erunt istiusmodi conduplica-
tiones: tot erunt ponderis Dispartitiones: ex quo
illud sequitur ut quo plures adhibeantur orbiculi
eo pondus quasi Concisum et in partes disgregatum
commoventur tractetur: sed tardius adducetur:
Diximus de Rota et troclea et Veste: Nunc velim
intelligas ceteram Constare anulis: quicquid
in se pondus Sustinendum Sustipiant hi anuli si
essent integri (et non ita celi: ut finis unus): Alte-
rius principio imgratur proculdubio motum
in eis pondus: neq; ascenderet neq; descenderet
Sed equabili vado: per celi ambitum traheretur
Cogitur igitur in multis ponderis per anuli
obliquitates Labi: Rursus si essent hi quidam
anuli: ambitu p̄ pusilli: et Centis finitum:
nimirum vestis brevioris pondus: et viribus Leui-
oribus moueretur: hic non retinebo quod me
dictura non putavi: Tu si rem ita parabis ut
ponderis Carina: quoad id manus et fabri ars

152 2
Possit assequi: sit non amplior puncto: et stabili
inuado: ita moueatur: ut motu suo Leuius
inuado efficiat nullas: hoc testor: Archimedis
nauium mouebis: et istiusmodi que uolet conse-
queris: sed de his alibi: harum rerum
quas recensuimus singulis p se ad pondus
mouendum validissime sunt: et si una
omnes iungantur in unum mirifice valobunt
sacculo ferreo graculi et subleuigato mixtam:
Facto impulsu Leui recte Lubricato superlati:
tanti motus velocitate: ut ne uinci quidem so-
prepete alibi patatur: Sed cum pondera aut
trahantur / aut pellantur aut reuantur fortissis
erit ut sic possumus definire: pondera quidem
trahi sunt: pelli recte: vehi totis et eiusmodi
quo autem pacto his una omnibus possumus
uti ipromptu est: Sed in istiusmodi omnibus
adere oportet constans: et obfirmatissimum
aliquid: quo firmato cetera mouentur id
si trahetur pondus: Adfer oportet manus
aliud aliquod pondus: Cui vincula machinarum
Comendantur Si tale non adierit pondus clauum
ferreum tricubitum: validum infigito: funditus
in solam densatum: aut transuersis tuncis obfirmatu
ad extremum clauis caput: quod ab solo erimatur:
uincula aduoluto trallearum / atq; ergane: Si autem
erit Solum

harumque prostravito trabes prelongas integros:
in quibus vada coarctentur: et capitibus uncla
ad clauum alligato: Dicam et imperiti non
assentiantur: nitotam rem intellexerint. Dico
Simul Commodius trahentur p planum pondus:
quam solum vnum id fiet sic moto primo
pondere usqz ad extremum subtrahi vadi caput
impediam id cuneolis quoad prefirmitatem hereat:
et machinam quam secundum pondus trahentur
Sic: huic ita competitio accingam: fiet ut
eodem vado par pondus sed p mobile ab altero
pari: sed refinato pueniat: Si in altum
trahendum erit pondus: Commodissime utitur
trabe vna aut malo naui: minime imbecillo:
hunc si exigemus: calcem firmabimus ad clauum:
aut stabile aliud quidvis: extremo capiti funes
alligabuntur: ne minus tres: unus in dextram
alius in sinistram: tertius p trabis longitudinem
obtendatur in productum: vnde spatium aliquod
ab alce mali: troche organa: ut firmabitur: in solo:
et p eas distantius id funis trahetur: trahentem
sequetur sese capite attollens malus: cum non
fimbis illis geminis Capiti alligatis: hinc atque
hinc quasi locus moderabimur: ut quod ut quoad
velimus stet: et ipsam qua opus sit pendent ad
omnes ponendum: laterales isti hinc atque hinc funes
si alia maiora non adierint pondera quibus conuident

hunc imodum firmabuntur effodietur: iprofundu
 fossa quadrata: truncis in medio fundo sternetur
 huic uncha adnectentur ut ab solo emmentur sursum:
 tunc cum transuersi sup intermentur plures:
 mox completetur fossa tera: et data densabitur:
 tum si maderetis fuit grauior: cetera omnia
 expediuntur ut implentis uadis diximus. Ad Caput
 Enim trabes et ipm ad pondus traltee adigentur:
 et p pedem organu firmabitur: aut quiduis
 eiusmodi: in quo uis uelut insit. In hisce omnibus
 ad usum operis secunda hec sunt: ut uisissimis
 ponderibus mouendis media istiusmodi adhibeantur:
 non minuta: aut inuoluta: Longitudo in fine
 inqz radio inqz omni: quoad mouendum utamur
 medio: imbecillitatem sapit: Nam est quidam
 Longitudo natura sui conueniens grauitati: et
 contra: ex breuitate celsitudo tollitur: si erant
 funis tenues conduplicentur ciccleolis: Si rariore
 sint: quoque et cicles ciccleole grades subiguntur:
 ne minuti circuli: acutius finis interlectur:
 At Axes imitantur fieri celsi ut sint & Sine
 & Ciccleole Semidiamota: ne minus parte
 Sexta ne plus: octotus diametri parte octaua
 funis maderatus: est: ab incendio tutior: quod quidam
 frictione et motu fiat est etiam ciccleolis uoluentis:
 paratior adde q et minus obsoletur: Aceto utalini
 maderit q aqua: et maritima q albula. Dulci maderatus

agua fixanti in sole citissime marcescit. conuolutiones
in funibus tutiores q̄ in modato: In omnibus Cauendum:
ne funis funim fecet Regula ferrea utebantur veteres
cui primariis ad nodationes funium: et trallearum
Commendarent: ponderi presertim Lapideo phendendo
forcipe fieri utebantur forma forcipis & Litara
X. erat ducta digitis in funis introitusus aduocis:
quibus pondus quasi cancer mordicus instringeret:
Suprema duo capita: erant armillata per eas
Armillas funis traductis: et reuolutis: tractu sui:
forcipem artingebat: Vidimus Lapidibus Vasis profec-
tum Columnarum nudis insup̄ficie alioquin dolata
atque exposita relictis umbiculos prominentes: quasi
analis: quibus funium illequeamenta detinerentur
ne sub exfluere: utuntur q̄ presertim ad coronas
impleolis: Sic enim appello que fiunt sic monum̄ti
formula: in lapide ad cernere vacue similitudinem
pro lapidis uasitate palmos ore actore: fundo introitusus
Latior vidimus impleolas profundas pedem: hanc
Complet ferreis cuneos quorum duo hinc atque
hinc Collaterales lineamento ad. d. l. e. similitudinem
finiuntur: hic ad spatia intus complendi Latibius
impleole subinguntur medius uero cuneus: e
Inter utrumq̄ uacui est postremus complet:
Singulorum Cuneorum auricula. exant

124
Extant ex formula ꝑ auricularis foraminis inuoluitur
Digitus: ferreus: et adiungitur mensura valida: Cui finis
ducturū illa queatur: Nos Columnas atq; portarum
Labra et eiusmodi que suntia sibienda sunt hunc
inmodum alla quauimus: facimus ferreum aut lignum
exagastulum exagastulum pro ponderis iustitate bene
firmum: quo Columnam apto sui Loco pueriam
inclinamus Cuneisq; gracilibus et oblongis Leui
malleo instingimus Et affirmamus: Demum uti
uunt breues ex funibus exagastulo adlegimus: hoc
pacto neq; impleolarum uulnibus Lapidem: neque
angularis Lapidis Acies cincturis rudentium Lesimus
adde quod genus hoc Lignum omnium expeditissimum
Aptissimum Et fidelissimum est: Multa quo adhibeo
usq; pteant prolixius alibi explicabuntur
Sed hic machinas tm interpretari oportet esse
Veluti animalia membris admodum validissimis:
et dimouere pondus no alijs ferro modis qd
nos ipsi mouemus ea de re quas intentiones
membroz neruozq; amittendo: pellendo: trahendo
transferendo adhibeamus: tales machinis imitari necesse
est: est: Vnum admoneo: iustissimu uticunq; mouere
institueris pondera: Conseruet Sensum: Cautim
maturo: aggredi rem: obuios incertos

1
[reuerperabiles] q. Calus et pericula que istius modi inuergio
præter opinionem etiam æptissimis solent euenire.
Neque enim tanta sequetur: Laus et ingenij approbatio
si successerit: quod tuo fictis consilio consilio aggerisus
— Sis: q. redundabit detestatio et odium temeritatis ubi
male successerit. De his hæcenus. Hunc reddo ad
crustationes: omnibus crustationibus adegisse oportet:
hærenationum tunicas: ne minus tres prime officium
est parietis supficionem prohibere arctissime: et
reliquos supadditis hærenationes adparietem continere.
Externe officium est expositum: colorum: linamontoz q
venustatis expromere: Mediarum officium est: utriusq
vicia emendare atq. prohibere: Vicia hec sunt nam
Si erunt ultimo quidem et supremo accrescet: et ut
sic loquar mordicaces parietum: quales esse quidem primas
oportet. acrimonia sui: Cruris amulis interfindentur
siccificando: sin aut erunt prime ille molliores quales
esse ultimas: nō prehensabunt tunica morfu parieton
Sed deficiunt: Quo plures erunt hærenationes eo illas
lenigabitur: et Contra Vetusstatem Solidiores pſeuerabunt.
Vidimus apud antiquos: qui usq. nonum supaddiderunt
hærenationem: harum primas omnino esse oportet
asporimus: hærena fortis: et texta nō valde tunda:
Sed glandulosa: ad crassitudinem digitorum futorum
usq. palmum

palmum: medijs tunicis harenâ fluminalis Comodius
 et minus findatur: harenâ item crâ asperâ oppositâ:
 Ham Lemgatis Supradictâ nō addorant: ultimâ omnium
 erit nitidissima marmoris: hoc est ~~quâ~~ cui p harenâ
 ite tantus Lapis candidissimus: hanc ultimâ partem
 carlam ponere Semidigittis sat est egre enim ~~erant~~
 Sicutur Si carlior adiungitur: Vidimus qui pretissimo
 grati Extremam ~~erant~~ ~~erant~~ Ceterum Corio Calcamento
 nō Carliore superextendunt: Medijs harenationes put
 his aut illis proximiores sunt deinceps moderabunt
 Vene quidam alabastro tealucido p Similes Lapideis
 montibus Inveniuntur: que neq; marmoris:
 neq; gypsum: Sed fute utruq; sint natura sui:
 admodum friabiles. is Lapis tuncus et probareum mixtus
 Splendentes martiore Candoris Smillis mirifici
 testant: Videntur partim Cutilationum Continendarum
 Gen clui parietibus affixi: etas docuit eneos
 prestare p^l peccat qui clauicalorum
 Loca intra iuncturas ordinum: p parietem
 factis minutis foraminibus: extantes globusculis
 Silicis Confixos: malleolo nimium Ligno:
 Murus quidam quo erit recentior: quo uo
 asperior eo harenationes densius Continetbit ergo
 si intra astraendum: et dum uiuet opus: primam
 quannus tenuem harenatione Indulxeris: captus
 prestabit superinducendis tenaces.

et indelebiles: post haustros Comodissimo omnes
Crustationis opus inducitur: p^{er} boreum: & frigora
et etiam aeris inducitur: presertim: Cutis ultima:
repente incerta incabrescet: p^{er}o Crustationum
aliis inducitur: aliis adactis: Inducitur aut gypsum
non nisi siccatissimo et in loco utile: Crustationibus
quibusvis & uetere pariete suffusa nimia est
humiditas: adigitur et lapis et vitrum: et eiusmodi
ductarum Crustationum he sunt Species: albaria
pura: Insiguta: pictoria: Adactarum aut he: obtabulati:
Circum exsecti: Tessellulati: de inductis prius: calx
sic parabitur: Exuberanti et pura aqua operito
in loco: diu maceabitur: inde f^{er}o non secus atque
Lignae non ostenderint: tertium autem m^{er}son
Satis esse maturam putant: Lentam et valde
glutinosam esse oportet: quam probes: Nam si f^{er}um
exerit siccum indicio erit euandam esse: et
Siticulosam: Cum harenam aut quid tuncum
immiscueris: diu: et uehementer: atq; diu f^{er}um
diu subagitato: et rursus subuersato: quoad quasi
Spumescit: Eam veteres qui ultimam Cutem
inducturi erant mortuo copinsabant temperabantq;
ipam hanc mixturam ut f^{er}um non detineret:
Dum induceretur: In iam inductum sub arefcentem
atq; adhuc subuidentem altera inducitur:
Curabitur q; ut terrore uno simul omnes

Cutis marcescant ~~Lenib~~ Lenibus planatorijs et
baculis bacillis uerberatis Crustationes: Dum virent
densantur ultima Cutis in puro albario: diligent
perficata Splendorem Dabit Speculi: eandemqz factam
penitus siccam: Si unxeris Cera et myrtice modicqz
oleo una Colliquefactis: et sic unctum parietem
Carbone ignito expellui concalefeceris ut unguenta
Combibat: vincet marmora nitore: Nos expecti
sumus: Crustas cuiusmodi rimis cuadere immunos
Si inter induendum ilico apparentis fissuras: mani
pulis uregultorum ibisa: spartine: Crudi: Castigatis
et si panniculam: aut loco extuoso inducturus
Sis: timido et minutissime Concidito rudentes:
vetustos: et pulci Comisceto Tumi et leuigabitur
quidem bellissime Si saponis Albi tepenti aqua
Soluta modice interlega interdeingandum supasperferis:
Multa munitura expalescit: signa sigillis expeditissimo
affigentur Sigilla sculpturis haurientur gypso
madente superinfuso: eaquidem Cum aruerint:
quo diximus unguento puncta: Cutem marmoris
imitabuntur: Signorum utriusmodi duo sunt genera
unum prominens: aliud castigatum et retusum:
Recto in pariete non incommode assiscentur:
prominentia: celo autem testudinum retusam
retusa magis Conuenient: Nam prominentia
si pendant pondere sui facile destituuntur:
incoliqz periculosi sunt Casu: Recte admonent

ubi pulvis multus futurus sit Celatas Coronas
et prominentes nō adhibeas sed planas et Castigatas:
quo aptius adibzgentur: pictorie Coustones alie
mudo: alie infeco: udis color omnis ratiuis expedit:
terra: mineras. et eiusmodi sumptus conueniet fucatis
autem omnis color: et omnis presertim: qui igne
positus mutetur: Siccissima desiderat: calcemq;
Lunamq;: et haustum odit: Horum inuentum
oleo linneo colores quos velis inducere: Contra
omnes aeris. et celi iniurias eternos: modo fucus
et minime uliginosus sit paries: ubi inducatur
tum et si Comperio pictores antiquos pingendis
pupibus nauium usos: liquenti Cera pro glutino:
tum et vidimus inueteum operibus inductos
parieti: colores ~~grana~~ granata si satis tem-
pero Cera: aut fortassis albo bitumine: ad tantum
duritiem redactos uetustate: ut ne igne quidem:
ne item aqua: dissolui possint: esse id utrum
attusum dicas: Videmus et qui lactis calis flore
colores maxime utros parieti dum virebat
ad glutinarent: Hec de his: Adacte autem Coustones
obtabulate quauis aut pure quidem sint: aut
Celate: ambo-um tñ una est ratio: Mirum
dictu quantum diligencie veteres secandis tabulis
marmoris: atq; illustrandis adhibuerint: Vidi
equidem tabulas marmoreas Cubitos Longos plus
quatuor: latus duos: Cassas uix semidigitum et

unctas Linca undola: quo magis Spectantes fallerent.
 Exsecandis marmoreibus veteres: harenam ethiopiam
 in primis probasse scribit plinius: indicam proximo
 accedere: Sed molliorem esse: Egyptiam itidem praestare.
 nostris: Ex quodam tñ ad natia maris uado reptam
 fuerunt: qua veteres utebantur: nos ex litioribus
 putolanis harenam collegimus: huic operi non
 in postremis utilem: ex quous torrente: angulosa
 harena sumpta utilis est: Sed quo ea Cassio
 quidem est: eo laxioribus segmentis terit: et
 acutus rodit: quo autem leuius delinat: eo politura
 proximior est: ex politio ab asperimis limis incipit:
 desinit in id quod potius ligit q̄ rodit: Tobarica
 fecandis: et polendis marmoreibus probatur:
 Laudant et cotis: fixacillum appellant Lapidem
 cuius farina: nihil praestabilius: et pumex postremis
 delimentis utilis etiam est. Stagni pusti spuma
 ustis: cerusa et tripolia in primis cetera et
 generis eiusdem: quous: minutissima corpuscula:
 athomis pusilliora: eadem q̄ mordentia contendant:
 ultima sunt Tabulis continendis si erunt ille
 quidem Cassi claviculi: aut marmorei prominentes
 Captus ad interfigantur parieti: subinde nude tabule
 applicentur: si autem erunt tenuiores: post
 secundas harenationes calcis Loco: cera poix: resina
 melle et gummarum omnis mureus confusa
 colligata factus adhibentur sensum: sensum q̄
 concalefiat tabula et repentina ignis molestia

Cupet. ponendis tabulis Lausitici si & earum
expaginatione ac serie aspectus concinnitas referetur.
macula enim maculis et colores coloribus: et tali
tabulis coaptanda sunt: ut alter alteri mutuo proster-
gationem: veterum p. placet astuti qui quidem
proximiori oculo nitidissime & polita reddebant
in his autem qui distantes & in altum. erant futura:
parebant labori: cum et Locis aliquibus ne
Leuitas quidem apponant: q. eo uis curiosissimi
recognitores inspectaturi essent Circum & scita
et tessellata in hoc conueniunt: & in utriusque
picturam imitamur uarijs Lapidum uitri concen-
ue coloribus: apta quadam explicatione Compactis
Concas margaritarum secant & immiscere ceustationib:
primum instituisse Heronem ferunt. In hoc differunt
& inueniuntur & scitis: q. maculae possumus
tabellularum partes adhibemus interstellatis quadrata
minutulis: famis non maiora immituntur qua
enim intra minutiora sunt eo splendori fittillis
diffusis reuertunt: tessellatarum superficiibus uariis
in partes accepta Lumina reuertentibus differunt q.
& illis attingendis Comediorum gummarum pulvis est:
his uero tessellatis utilior est calx cui tiburini
Lapidis farina tritissima mixta sic: Sunt qui
operi tessellato calcem utrum atq. iterum
ablutari aqua fluenti iubent quo salis ardoribus

senta mollior et Lentior sit. Rota video
 Circum exsectorum operum peduros Lapillos fuisse
 solinatos intercellulatis: aurum utro adpingitur
 calce plumbi: quia nullum fit fluidum vitum:
 Que de crustationibus diximus omnia ferme adopus
 pavimenti de quo ducturos polliciti sumus faciunt.
 preter id q. neq. pictorias: neque adeo insignis
 crustationes ~~re~~ recipiunt: ni forte propulsores
 illud veniat: q. pulcem varijs coloribus inficere
 possumus: et spatijs Circum septis Limitibus marmo-
 re/ ad picturæ imitationem fundere: fusiatur rubrica
 usta: testa: silice: et ferri fex: et cuiusmodi pavimenti
 crustatis: cum fuerint opus dispunabitur: id fit
 sic silice/ Lapis aut potius plumbum: pond. v.
 Supplanata superficie: funiculis horsum istorum
 trahitur: retrahitur q. per pavementum: sparsa
 harena/ aspergima atque aqua: quoad raddido
 bellissime Leugetur: nō Leugetur nisi thestellatū
 anguli. Et linee sint conformes: quod inductum
 sit oleo presertim Linaceo p. fusum utrumque acquirit
 Curam: amura p. fundere Commodissimum. tum
 et aqua in qua extincta sit Calx vehementer
 Confecta: si iterum atq. iterum aspa aspersis
 subis omnibus que recensuimus utabitur eiusdem
 coloris et ferme: nimium Cubra et uno in Loco:
 plus satis Confecta: et percutato Compensata Copia:
 utabitur et coniunctionum hiatus: omnia adinquem

Componentur: atq; delibabuntur: vt cuncte partes
operis equaliter sese absolutas prebeant. habet et
tectum suas Contignationum, testudinationum, et sa-
subdualium: Cusationum delicias: atque uenustates.
Exant in hanc usque diem ad porticum Agrippæ Conti-
gnationis: eneis trabibus pectum: et opus in quo nescias
impensam ne magis: an artificis ingenium mirere: Cetero
tectum ephesie dñe: annos steterat p multos alibi retulimus
Saluæ colorum regem habuisse uictis solostre egyptiorum
rege: trabes aureas: et argentias. monuit plinius. tum et
uisuntur templa mæmoreis tabulis operti: quales ad templum
ierosolimarum fuisse referunt. amplissimas Sumo nitore
Cadentes. et alonge id tectum intrantibus nitens esse
videretur mōs: Catulus primus regulus romæ eneis
Capitoli inaurauit: Subinde pantheon Rome creis
optum squamis inauratis fuisse Comperio. et honorum
pontificum maximum cum cuius tempestate Maomet
nouam egyptis Libiq; religionem: et sacra instituit.
basilicam petri tabulis totum operuisse eneis: Egermanii
regulus uiratis ~~uictis~~ nitet plumbum plumbo parum
utimur. opus quidem addidit uenustatem aptum: atque
in primis ad gratiam: neque impensa non modicatum
est. sed in eo hec sunt in commoda. ~~ita~~ Nam si
cementitio applicabitur operi. illic ex nō subrespiet:

• gnomē •